Leto LVIII. številka 212. V Ljubljani, v soboto 19. septembra 1925. Cena Din 1·50

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Zganimo se!

Nekaj časa pred vojno se je med slovensko omladino ustalilo mnenje, kakor da smo z znanstveno delo eminentno predisponiran narod. S skoro pretiranim ponosom smo gledali na pojave znanstvenega dela in sanjali o bodočih velikih slovenskih socijologih, filozofih, geografih itd. Omladino je zajel pravcat pokret za temeljito znanstveno delo. Prav malo je bilo število omladincev, ki so hodili na visoke šole z izrazito namero samostanovskih priprav na udobne življenjske položaje. **V večini je le tlela ljubezen in stremljenje po znanstveni izpopolnitvi ter po strokovnjaškem izšolanju v kontaktu z velikimi pridobitvami in duhovi evropskega zapada.** Ta pokret je v bistvu rodil tisto vrsto naših znanstvenikov, ki so si že pred vojno priborili visoke znanstvene kvalifikacije ter po prevratu ustanovili Ljubljansko univerzo. **Poleg tega omladinskega pokreta za strogo znanstveno in strokovnjaško šolanje na visokih šolah bivše avstro-ogrske monarhije in po ostalih univerzah Evrope, smo imeli pred vojno še jak pokret, ki je hotel med Slovenci razvijati jako revijalno in znanstveno književno delovanje.** V tem smislu smo dobili vsebinsko naravnost razkošno urejevano revijo »Vedo«, koje številke so pomenile dogodek za naše nacionalno in javno življenje. **Pa tudi ostale revije so poizkušale obogateti svoje predale poleg izrazito književnih prispevkov tudi z razpravami in spisi o splošnih nacionalnih in kulturnih vprašanjih slovenskega življenja.**

Svetovna vojna je naravno oba ta pokreta popolnoma zatrla in nam ostavila po l. 1918. popolnoma opustošeno polje. Pozneje se je koncentriralo delo na ustanavljanju ljubljanske univerze. Tudi so neka aktualna politična vprašanja tako zajela našo inteligenco, da se je odvrnila od stvarnih, faktičnih vprašanj aktivnega kulturnega dela, nekaj časa pasivno stala ob strani ter zanemarjala aktivno znanstveno in književno produkcijo. O omladini pa vemo, da je v tem času zašla na stranpota splošnega veseljačenja, lenuharjenja in materijalističnega uživanja. Radi tega ni moglo biti govora o tem, da se obnovi nekdanji omladinski pokret za visokimi znanstvenimi in strokovnjaškimi cilji visokošolskega študija.

Naša znanstvena produkcija je padla pod ničlo. Še danes po pet, šest letih ljubljanske univerze nimamo široko zasnovane znanstvene revije, ki bi hotela osredotočiti naše duhovno življenje ter mu ustvariti areno splošnega razglabljanja in analize.

V mladini konstatiramo danes razveseljiv preobrat. Življenjske prilike so v zadnjem času prav hudo potisnile, **pojavlja se borba za kvalifikacijo, vrača se stari mladeniški idealizem.**

Kar pa je inteligenco prva leta še ločilo, so to bili pogledi na praktična vprašanja jugoslovenske državne edinosti, našega kulturnega razvoja in druge slične stvari, ki so danes popolnoma razčiščene. **Dolžnost kulturnega ustvarjanja je ostala in mi se ji moramo oddolžiti. To zahteva od nas vseh napredek in duševno blagostanje.**

V slovensko mladino naj zopet plane duh strokovnega izobraževanja in znanstvene samovzgoje. Z ljubljansko univerzo in s profesorji na nji je dobila vse pripomočke in pogoje za tako samovzgojo, brez katere ni velikih uspehov v življenju, ni velikih dejanj za narod in državo.

Vzporedno s tem novim pokretom, ki si ga želimo v naši akademski omladini, naj gre **prožno delovanje poklicanih faktorjev, da se med nami čimprej vzpostavi staro revijalno življenje.** Saj res ne gre, da zija poleg ljubljanske univerze sramota **popolnega revijalnega mrtvila.** Tehnične težkoče revijalnega življenja menda res niso take, da bi onemogočile vsak poizkus. Za finančno stran tega vprašanja treba ustvariti deloma pogoje v slovenski javnosti, deloma v Beogradu, da dobe slovenske revije vsaj toliko podpore, kakor jo uživajo razni srbski mesečniki od strani beograjske vlade. **Vprašanje intenzivnega revijalnega življenja med Slovenci je danes zelo pereče in tvori pravo sramoto za našo »kulturnost«. Tej sramoti je treba odpomoči. Poklicani činitelji naj se zganejo, naj se potrudijo: v interes naše javnosti i podpora iz Beograda ne izostaneta, ako se za celo stvar zavzamejo odkritosrčno in z ljubeznijo. Na mestu bi bila konferenca, na kateri naj se to vprašanje temeljito obravnava in kar najbolje reši.**

Sanacija Avstrije in naša industrija

Protest ljubljanske Trgovske zbornice proti novim privilegijem Avstriji.

— **Beograd**, 18. septembra. (Izv.) Gospodarskemu odboru Društva narodov je poverjena naloga, da prouči na želio Avstrije gospodarski in finančni položaj avstrijske industrije in nje razmerje napram sosednim državam, zlasti pa vprašanje preferenčnih carin in drugih trgovsko-političnih ugodnosti in transportne olajšave napram sosednim državam. **Gospodarski odbor Društva narodov ima nalogo do meseca decembra izdelati konkretne predloge.**

Zbornica trgovine, obrti in industrije v Ljubljani je z ozirom na to kot zastopnica vseh industrijskih in gospodarskih krogov Slovenije predložila pristojnim ministrstvom odločen protest proti uvaževanju teh avstrijskih želja, izraženih v Ženevi pri Društvu narodov. Ako se ugodi vsem tem avstrijskim željam, bi bila industrija v Sloveniji še bolj ogrožena, kakor je že itak po najnovejši trgovski pogodbi z Avstrijo, katera pomeni za našo domačo industrijo hud udarec. Naše gospodarstvo bo težko kljubovalo avstrijski industriji.

Trgovska zbornica v Ljubljani je protest naslovila v prvi vrsti na zunanje ministrstvo proti preferenčnim carinam in prometnim olajšavam. Protest naglaša, **da se hoče priznati Avstriji gotove gospodarske privilegije. Delajo se novi poskusi, da se od sosednih držav, med njimi menda posebno od naše države z moralčnim in političnim pritiskom izsili ugodnosti v prilog avstrijskega gospodarstva oz. industrije.** Zbornica najodločnejše protestira proti takim nakanam, **ker so na škodo obstoječih obrtnih in industrijskih podjetij, kakor tudi na škodo domačega delavstva in na škodo domače trgovine.** Zbornica je odločno proti kakršnimkoli gospodarskim koncesijam Avstriji. Protest omenja med drugim veliko število brezposelnih v Sloveniji in na drugi strani velike olajšave, ki jih nudi Avstriji že od leta 1920 avstro-jadranski tarif na naših progah. Avstrija vživa na teh progah 30% tarifni popust, ki ga naša domača trgovina nikakor nima. Protest dalje omenja velike koncesije, ki jih daje nova trgovinska pogodba Avstriji v obremenitev domače železarske, papirne, kemične, lesne in tekstilne industrije.

Slovesna otvoritev pravniškega kongresa

Impozantna udeležba pravnikov iz vseh krajev države.

— **Beograd**, 18 sept. (Izv.) Z včerajšnjimi vlaki so prihajali iz vseh krajev države v velikem številu pravniki, sodniki, odvetniki, upravniki in znanstveniki, ki se udeležujejo III. velikega pravniškega kongresa. Na kolodvoru so bili vsi najprisrčneje sprejeti. Imponujoče je veliko število pravnikov iz Slovenije, tako iz ljubljanskega kakor tudi iz mariborskega okoliša, skoraj vsako sodišče je zastopano. Slovencem so Beogradčani priredili prav iskren sprejem. Pozdravil jih je v imenu Beograda predsednik občine M. Bobić in godba je zasvirala državno himno. Med uglednejšimi slovenskimi pravniki je omeniti: dr. D. Majarona, vseuč. prof. dr. Metoda Dolenca in dr. Lapajneta, podpredsednika vis. deželnega sodišča dr. Rogino iz Ljubljane, dalje dr. Jančiča, Oskarja Deva in ravnatelja kaznilnice Šlanderja iz Maribora.

Danes ob 9.30 dopoldne je bil v veliki dvorani univerze na svečan način otvorjen III. kongres pravnikov. Prvi kongres je bil v Ljubljani, drugi lansko leto v Zagrebu. V imenu vlade prisostvujeta kongresu prometni minister Anta Radojević in trgovinski minister dr. Krajač. Pravosodnega ministra Marka Gjuričića zastopa minister javnih del Uzunović. Svečani otvoritvi je prisostvoval v kraljevem imenu kraljev adjutant podpolkovnik Mazuranić. Češkoslovaške pravnike pa zastopa dr. Andrej Černy. Med uglednimi domačimi pravniki je omeniti dr. Polića, Slobodana Jovanovića in Danilo Dimovića.

Predsednik pravniškega Udruženja in univ. prof. Nestorović je pozdravil s slavnostnim govorom kongresiste, naglašajoč velik pomen pravniškega kongresa, potrebo kolegijalnega in solidarnega sodelovanja za skupno zakonodajo. Minister Uzunović je nato v imenu pravosodnega ministra otvoril kongres in pozdravil navzoče tudi v imenu vlade. Češkoslovaški delegat dr. Černy je pozdravil kongres v imenu češkoslovaških pravnikov.

Po končanih pozdravih in izvršenih formalnostih je kongres takoj prešel k programatičnemu delu. Univ. prof Boža Marković je poročal o lajiškem elementu v kazenskem pravosodju, koreferent dr. Stanko Frank iz Zagreba je zastopal stališče proti uvedbi lajiškega elementa. Zelo obširno je predaval o vprašanju porote univ. prof. dr. Metod Dolenc iz Ljubljane, ki se je zavzemal za francoski sistem. Sledila so nato še druga predavanja, med njimi predavanje doyena jugoslovenskih pravnikov, vpokojenega predsednika kasacijskega sodišča Mihajla Jovanovića o nasledstvenem pravu.

Narodne manjšine in društvo narodov

Zavrnjeni madžarski predlogi. - Sprejeta resolucija dr. Beneša. Jugoslavija in razorožitev. — Kitajska zahteva zaščito večine!

— **Ženeva**, 17. septembra. V VI. politični komisiji se je vršila včeraj in danes velika debata o problemu narodnih manjšin. Delegat Galvanaukas (Litva) je predlagal podkomisijo, ki naj bi imela nalogo izdelati **posebno pogodbo za zaščito narodnih manjšin v državah, ki so včlanjene v Društvu narodov.** Sličen predlog je stavil tudi madžarski delegat grof Apponyi, ki je zahteval izredno zaščito madžarske narodne manjšine v Češkoslovaški in Jugoslaviji. Dr. Beneš je kategorično izjavil, da je bilo dosedanje postopanje nasledstvenih držav napram madžarskim in ostalim narodnim manjšinam popolnoma objektivno ter da je Društvo narodov razmotrivalo vprašanje narodnih manjšin in njih pritožbe vsestransko in objektivno. Zastopniki Francije Velike Britanije, Belgije in Italije so se protivili predlogom litvanskega in madžarskega delegata, naglašajoč, da je bilo dosedanje postopanje Društva narodov napram narodnim manjšinam pravično in nepristransko. Romunska in Poljska ste zagovarjali predlog Litve. Na predlog dr. Beneša **je komisija odklonila vse predloge, ki jih je stavil grof Apponyi v plenumu Društva narodov za razširjenje pravic narodnih manjšin kakor tudi predlog Litve. Komisija je odobrila poročilo Sveta Društva narodov o položaju narodnih manjšin in ga odkazala posebni komisiji v proučavanje.**

Splošno se zanimajo vse delegacije za manjšinski problem. Značilna je bila med drugimi izjava romunskega zunanjega ministra Duke, ki je med drugim zahteval, **da morajo biti tudi narodne manjšine dostojne in lojalne napram večini, ako postopa z njimi pravično in pošteno.** Vsaka država, v kateri se nahajajo narodne manjšine, ima pravico, da se jo spoštuje.

Grof Apponyi je zahteval za narodne manjšine pravico, **da jih svet Društva narodov vedno direktno sam zasliši, da se smejo s svojimi pritožbami in peticijami direktno obračati na svet Društva narodov in da imajo pravico apelirati na razsodbo mednarodnega razsodišča.** O teh madžarskih predlogih se je razvila živahna debata. Komisija jih je odklonila z utemeljitvijo, da niso bile narodne manjšine v mirovnih pogodbah priznane kot pravne osebe. Dr. Beneš je pravilno naglašal, da bi nastale velike pravne komplikacije, če bi svet Društva narodov smatral narodne manjšine kot stranke. Manjšinsko vprašanje ima vedno politično ozadje. Društvo narodov bi v gotovih slučajih posegalo v okvir notranjepolitičnih odnošajev dotične države.

V komisiji je nastala splošna veselost pri izvajanjih kitajskega delegata. Ta je kratko izjavil: **»Azija ne pozna nikakih narodnih manjšin. Manjšinsko vprašanje je čisto evropskega značaja. Na Kitajskem bi morali preje zahtevati v analogne smislu zaščito večine proti manjšini.**

V tretji komisiji se je nadaljevala razprava o razorožitvenem problemu. Nekateri delegati so razmotrivali slučaj splošne delavske stavke ob izbruhu eventualne vojne. Taka stavka bi imela le tedaj pozitiven uspeh, če bi se stavka obrnila proti oni državi, ki bi bila napadalka.

Jugoslovenski delegat dr. Laza Marković je izjavil, da je njegova država, kakor vedno, naklonjena razorožitveni ideji. Prepričan je, da bo sklenitev renskega pakta omogočila slične posebne pogodbe med ostalimi državami, ki bodo na ta način zajamčile splošni mir v Evropi.

Tako omladinski pokret za strokovno samovzgojo kakor aktivno revijalno življenje tvorita takorekoč prve stopnje k našemu duhovnemu in moralnemu ozdravljenju!

Češkoslovaški senat

Afera papeškega nuncija. — Povodenjske škode na Češkoslovaškem.

— **Praga**, 17. septembra. Senat je imel danes plenarno sejo. Vzel je na znanje izjavo vlade v zadevi papežkega nuncija Marmaggia. Senat je nato odobril nekatere pogodbe, ki so bile sklenjene med Češkoslovaško in Avstrijo in ki urejujejo medsebojne obveznosti. Narodno gospodarski odbor senata je razpravljal o podporah poljedelcem, prizadetim po povodenjskih katastrofah. Poročevalec odbora je predložil pregledno statistiko o celokupnih povodenjskih škodah. Na Slovaškem znašajo povodenjske škode 22 milijonov Kč, na Češkem v osmih okrajih 10 milijonov, na Moravskem nad 5 milijonov, na Šlezkem 500.000 in v Podkarpatski Rusiji 7 milijonov Kč. Odbor je sprejel razne predloge, ki olajšujejo položaj poljedelcev. V prvi vrsti se nanašajo na odpis davkov.

Čičerin odpove Nemčiji rapallsko pogodbo?

— **Berlin**, 18. septembra. Nemška javnost s primerno vznemirjenostjo sprejema vesti o potovanju ruskega zunanjega komisarja Čičerina v Varšavo in o misiji poljskega zunanjega ministra Skrzinskega v Parizu. **Nemškonacijonalna »Deutsche Ztg.« objavlja arlamentno vest, da namerava Čičerin preklicati z Nemčijo v Rapallu leta 1922. sklenjeno pogodbo in da namerava skleniti posebno pogodbo s Francijo in Poljsko. Skrzinski je včeraj v Parizu bil sprejet v zunanjem ministrstvu in je po poročilu iz Pariza razpravljal o odnošajih Poljske do sovjetske Rusije. Skrzinski naj bi prevzel važno misijo posredovanja med Rusijo in Francijo. Čičerin je pripravljen na kompromis glede plačila predvojnih ruskih dolgov Franciji.**

Program svečanosti na Lovčenu

Oficijelni program svečanosti na Lovčenu je končno izdelan. Svečanosti pričnó dne 21. t. m. na Cetinju zjutraj z zvonenjem zvonov v vseh cerkvah, grmenjem topov in sviranjem godbe kraljeve garde. Rano zjutraj je arhierejska služba božja, kateri prisostvuje tudi kralj sam. Božja služba se konča ob 7.30. Po končani službi božji Nj. Vel kralj Aleksander s pomočjo vladike in svečenikov odnese iz cerkve krsto z zemeljskimi ostanki vladike Njegoša Petrovića. Pred cerkvijo prevzamejo krsto člani rodbine Petrovićeve, člani vlade in zastopniki vojske. Krsto postavijo nato pred samostan, kjer ima govor o Njegošu vladika dr. Velimirović. Nato gre sprevod po Monastirski, Dvorski in Njegoševi ulici. Nj. Vel. kralj spremlja sprevod peš do periferije mesta. Od tu gre sprevod v avtomobilu čez Ivanovo Korito na Lovčen. Na Lovčenu se postavi krsta v kapelo in tu ima govor minister ver Miša Trifunović. Na povratku na Ivanovem Koritu obed in za tem povratek na Cetinje. Popoldne se zbero na Cetinju razne delegacije in pri tej priliki ima slavnostni govor rektor beograjske univerze Pavle Popović o pomenu in delovanju vladike Njegoša. Nato se predstavijo delegacije Nj. Vel. kralju. Zvečer je pri metropolitu intimna večerja in nato predstava posamnih prizorov iz «Gorskega Vijenca». Dne 22. t. m. je defiliranje vojske in sprejemanje delegacij iz raznih krajev Črne gore. Opoldne obed za 1000 oseb na vrtu kraljevega dvorca. Ob tej priliki pozdravi vladika Gavrilo Nj. Vel. kralja. S tem se končajo svečanosti.

ROMUNSKI DOLGOVI

— **Bukarešta**, 18. sept. Fin. minister Bratianu je izjavil po svojem povratku iz Pariza in Ženeve novinarjem, da je zadovoljen s svojimi razgovori s finančnim ministrom Caillauxom, zunanjim ministrom Chamberlainom. Romunija sme računati z olajšavo v vprašanju svojih dolgov. Romunska delegacija, ki potuje te dni v Washington, ima nalog, da skuša doseči omiljenje plačilnih obveznosti. **Romunski dolgovi Ameriki znašajo 45 milijonov dolarjev, Franciji 1 milijardo frankov in Angliji 25 milijonov funtov šterlingov**

KONFERENCA O VARNOSTNEM PAKTU

— **Ženeva**, 18. setpembra. Napovedana konferenca zavezniških zunanjih ministrov, zastopnikov Poljske in Češkoslovaške z nemškimi državnimi ministri je še vedno predmet živahnih razprav med interesiranimi delegacijami Društva narodov. Oficijelne odločitve še ni. Švicarska brzojavna agentura je v položaju javiti, da se konferenca najbrže vrši v kakem švicarskem mestu, zlasti v Lucernu. Konferenca prične v ponedeljek 5. oktobra.

MEDNARODNA KONFERENCA ZA INDUSTRIJSKO SVOJINO

— **Beograd**, 17. sept. Razen konference o mednarodnem zasebnem pravu, ki začne zborovati dne 12. oktobra v Haagu, so določene ravnotam za dne 8. oktobra razprave o industrijski svojini. Posvetovanja trajajo mesec dni. Na konferenci se bo v prvi vrsti razpravljalo o že sklenjenih mednarodnih pogodbah, tako tudi o pariški konferenci iz leta 1883, dalje o konferenci v Washingtonu in o dveh brnskih dogovorih, ki vsebujeta zaščito trgovinskih znamk odnosno pobijanje napačnega označevanja izvora blaga. Te konference se udeleži tudi naša država. Za delegata sta določena ravnatelj uprave za zaščito industrije dr. Šuman in tajnik te uprave Milan Predić.

SVEČANO PRIZNANJE POLJSKE PRAVOSLAVNE CERKVE

— **Varšava**, 18. sept. V prisotnosti zastopnikov poljske vlade in poljske pravoslavne duhovščine je bilo včeraj izvršeno svečano priznanje avtokefalne pravoslavne cerkve na Poljskem. Priznanje je proglasila v pravoslavni cerkvi posebna delegacija carigradskega patrijarha, ki jo tvorita kalcedonski škof Joahim in bukareški pravoslavni metropolit Nektary.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Smrekovi ali jelovi hlodi od 25 cm naprej, fco nakladna postaja: denar 225; bukovina neparjena la 27 mm, 40 mm obrobljena, fco meja: blago 900; testoni monte od 20—30 cm, 20 mm 2.15 m dolžine, monte: denar 550; bukovo oglje praško, fco Borovnica: denar 20; bukova drva 1 m dolžine, suha, fco nakladna postaja, 4 vagone: denar 17.50, blago 17.50, zaključek 17.50.

ŽITNI TRG

Pšenica bačka, fco bč. postaja, 1 vagon: denar 255, blago 255, zaključek 255; pšenica domača, fco Ljubljana: denar 260; koruza slavonska, par. Ljubljana, 2 vagona: denar 215, blago 215, zaključek 215; koruza deželna, par. Ljubljana, 1 vagon: denar 195, blago 195, zaključek 195; lanено seme, fco Ljubljana: denar 550; krompir beli, fco nakladna postaja: denar 60.

EFEKTI

2½% drž. renta za vojno škodo: denar 340; 7% inv. pos. iz l. 1021: denar 82, blago 85; Celjska posojilnica d. d.: denar 201, blago 205; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 240; Merkantilna banka: denar 100, blago 101, zaključek 100; Prva hrvatska štedionica: denar 970; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne: denar 100, Trboveljska premogokopna družba: denar 380, blago 395; Nihag d. d.: denar 37, blago 40; Združene papirnice: denar 120, Stavbena družba d. d. Ljubljana: denar 165, blago 180; 4½% kom. zad. dež. banke: denar 20, blago 25; 4½% zast. l. kr. dež. banke: denar 20, blago 25

Zagrebška borza.

Devize: Curih 10.8325—10.9125, Praga 165.86—167.86, Pariz 263—267, Newyork 55.90—56.50, London 271.90—273.90, Trst 230.10—232.50, Berlin 13.35—13.48, Dunaj 0.0788—0.0799.

Valute: dolar 55.30—56.80, lira 229.90—232.20.

Efekti: 7% inv. pos. 1921 82, 2½% drž. rente za ratnu štetu 347—348, Ljubljanska kreditna 220, Centralna banka 11, Hrv. esk. banka 142—143, Kreditna banka Zagreb 140—145, Hipotekarna banka 74—75.50, Jugobanka 120—121, Praštediona 1050—1060, Slavenska banka 65—66, Eksploatacija 50—51, Drava d. d. Osijek 250, Šećerana Osijek 530—540, Gutman 420—425, Slaveks 160, Slavonija 51—52, Trboveljska 370—380, Union paromlin 435.

Inozemske borze.

— **Curih**, 18. sept. Borza: Beograd 9.20, Pariz 24.45, London 25.115, Newyork 518, Milan 21.30, Praga 15.35, Berlin 1.233, Dunaj 0.0073.

— **Trst**, 18. sept. Predborza: Beograd 43—43.30, Pariz 114.25—114.75, London 117.50—117.75, Newyork 24.25—24.35, Praga 71.50—72, Curih 468—472, Dunaj 0.0340—0.0345

Dr. Josip Sernec

Ob sklepu lista smo dobili vest, da je danes v zgodnjih jutranjih urah v Leoništču umrl na posledicah težke operacije g. dr. Josip Sernec, starosta celjskih Slovencev. Pokojnik je bil ena najmarkantnejših oseb v javnem in političnem življenju na Štajerskem v dobi pred vojno. Pred več kakor pol stoletjem je prišel v Celje, kjer je v kratkem stopil na čelo slovenskega življa in ga je jel organizirati, S svojim energičnim nastopom si je skoraj pridobil splošen ugled, da so ga vsi priznavali kot svojega voditelja. Bil je med ustanovitelji «Narodne čitalnice» in mnogih drugih narodnih društev. Pod njegovim vodstvom so se Slovenci krepko razvizali, zlasti odkar je pod njegotovim aktivnim sodelovanjem bila ustanovljena «Posojilnica» in «Južnoštajerska hranilnica». Tudi sicer je dr. Sernec nastopal zelo aktivno v političnem življenju. Bil je dolga leta deželni poslanec in se je kot tak zlasti zavzemal za gospodarske koristi slovenskega Štajerja. V mestu Celju samem je nastopil tudi kot državnozborski kandidat. Dolga leta je bil načelnik celjskega okrajnega zastopa. Vobče je stal na čelu skoraj vsem celjskim narodnim, kulturnim in gospodarskim organizacizam. Bil je predsednik «Narodne Čitalnice», celjske «Posojilnice», dolga leta pa je bil tudi starosta celjskega «Sokola». Na čelu «Sokola» je stal v najkritičnejših časih. Bil je vzor neumorne delavnosti in štedljivosti, mož značaj, kakršni so danes vedno redkejši. Že pred vojno se je umaknil iz političnega življenja, vendar pa je pozorno zasledoval vse politične dogodke. Ob prevratu se je z mladeniško navdušenostjo oklenil Jugoslavije, v katerih je zrl izpolnitev in uresničenje svojih smelih mladeniških idealov. Navdušen Jugosloven, je bil takisto prepričan Slovan. Slovanska vzajemnost mu je bila slej kot prej najvišji ideal. Zato se je rad tudi ob zatonu svojega življenja udeleževal vseh slovanskih prireditev. Meseca maja se je še udeležil konference Češkoslovaško-jugoslovenskih Lig v Celju, kjer je imel navdušen govor, posvečen idealu slovanske vzajemnosti.

Pokojni dr. Sernec je bil rojen 4. marca 1844; star je bil torej 82 let. Študiral je gimnazijo v Mariboru. Pod vplivom prvega slovenskega suplenta Ivana Majcigerja, svojega brata dr. Janka Serneca, dalje dr. Dominkuša, dr. Preloga, Šumana in Martina Slomška, se je začel že v zgodnjih mladeniških letih ogrevati za narodne ideale. V 60 letih se je mladi dr. Josip Sernec vrgel z vso žilavostjo in požrtvovalnostjo v narodno borbo. Kot visokošolec na Dunaju je prišel v stike z najvišjimi merodajnimi krogi, kar je imelo zanj pozneje veliko važnost. Leta 1876. je prišel dr. Sernec v takrat narodno razdrapano Celje. Začel je takoj z narodnim delom. S svojimi prijatelji je ustanovil najpreje prepotrebno Narodno čitalnico, kateri je bil skozi 47 let predsednik in je dosegel s svojim delovanjem v Čitalnici najlepše kulturne uspehe. Bil je tudi dalj časa pevovodja čitalniškega pevskega zbora. Sodeloval je dalje pri ustanovitvi celjske dijaške kuhinje, celjske Posojilnice in drugih političnih, gospodarskih in kulturnih organizacijah.

Med celjskimi Nemci pa je povzročila naravnost nepopisno razburjenje njegova prva slovenska vloga na sodišče. Nemci so mu odgovorili z družabnim in gospodarskim bojkotom, toda odločni in vztrajni dr. Sernec je nadaljeval svojo začrtano pot. Zmagal je. Največja njegova sovražnica je bila proslula celjska «Deutsche Wacht», ki ga je vselej v vsaki številki strupeno in denuncijantsko napadala ne samo kot voditelja Slovencev, ampak tudi kot slovanofila.

Leta 1878. so mu kmetje iz laškega okraja in Savinjske doline ponudili deželnozborski mandat, ki ga pa ni mogel sprejeti, ker je moral iti v vojake in se udeležiti bosanske okupacije. Pri poznejših deželnozborskih volitvah je dobil mandat in je ostal član štajerskega deželnega zbora do leta 1902. Skozi devet let je bil tudi prvi namestnik deželnega glavarja. S svojo prevdarnostjo in treznostjo si je pridobil tudi med Nemci v Gradcu velik vpliv in ugled.

Bodi odličnemu narodnemu prvoboritelju, ki si je pridobil za Celje in ves slovenski Štajer nevenljivih zaslug, ohranjen v našem narodu trajen, časten spomin! Večnaja jemu pamjat!

* * *

Truplo pokojnega dr. Josipa Serneca prepeljejo danes ob 18. iz Leoništča v Celje. V Celju se vrši pogreb v nedeljo 20. t. m. ob 16. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče.

Prosveta

Narodna univerza v Beogradu

Letošnji tečaji narodne univerze v Beogradu se otvorijo 16. novembra. Voditelji narodne univerze v Beogradu so sklenili malo reorganizacijo ter upeljejo predvsem take tečaje, ki bodo dostopni najprvo širokim krogom beograjskega prebivalstva. Doslej so bili v glavnem dijaki, profesorji in uradniki, ki so posečali tečaje te narodne univerze. Sedaj hočejo njeni voditelji razširiti to prosvetno organizacijo na široke sloje in so v to svrho izbrali tak program, ki bo zanimal tudi nižje kroge. Pouk se bo vršil poljudno, predmete pa bodo zajemali direktno iz praktičnega življenja najnižjih krogov.

Lani je narodno univerzo posetilo nič manj kot 50.000 ljudi, dočim jo je v prejšnjih dveh letih posetilo 70.000.

Pokret muslimanske omladine v Južni Srbiji

Svobodoumni duh, ki je zavladal v moderni Turčiji in ki očituje v zunanjih znakih, kakor v popolnoma evropski nošnji tako možkih, kakor žensk, je prodrl tudi v Južno Srbijo. V Skoplju se je nedavno pojavil po najobljudenih ulicah tajnik turškega poslaništva v Beogradu s soprogo in pri tem nosil evropski klobuk brez fesa, žena pa mu je bila oblečena v najmodernejšt angleško prikrojeni kostum brez zavese preko obraza. Pojav turškega tajnika je vzbudil med muslimanskim svetom v Skoplju velikansko senzacijo. Kmalu za tem so začeli tudi imovitejši krogi iz Skoplja nositi evropske klobuke ter vrgli stare turške čepice med staro šaro. Pokret za modernizacijo je zajel predvsem omladino, ki je organizirala pravcat klub z namenom, da splošno propagira odvrat od starih muslimanskih običajev ter pristop k sodobnemu turškemu življenju po vzgledu moderne Turčije.

Za te novotarije se največ zavzema turška omladina, zlasti ženstvo, ki se šola po modernih institutih in ki se mora doma v Južni Srbiji zopet podvreči staromodnim običajem. Pokret za modernizacijo javnega življenja med Turki se je razširil tudi na ostale kraje in mesta Južne Srbije. Iz nekega manjšega mesta pripoveduje tamošnji list mično dogoddbico. Turek je prodal svoje imetje in si nabavil potni list, za katerega je izdal skoro 2000 dinarjev. Predno je hotel zapustiti Južno Srbijo, je obiskal v sosednem mestu sorodnike ter odšel v hotel Merkur. Ravno tisti čas se je pa v hotelski dvorani vršila skupščina turške omladine, na kateri je omladina glasno zahtevala odpravo staromodnih šeg in navad in se zlasti potegovala za moderni klobuk ter za odpravo fesa kakor ženske zavese na obrazu. Ko je mož vprašal omladince, naj mu razložijo stvar, so mu pokazali turške revije in slike, na katerih je mogel videti največje politike in delavce moderne Turčije ter njihove žene brez fesov in zaves na obrazu. Moža je to tako prijelo, da je na mestu raztrgal potni list ter se vrnil v rodni kraj.

* * *

— *Umetnostno-zgodovinsko društvo* priredi nameravani izlet na Vrzdenec, Horjul, Zaklanec in Lesno Brdo ob ugodnem vremenu v nedeljo 20. t. m. Vodi dr. F. Stelè. Odhod z glavnega kolodvora z vlakom ob 7.48; cilj Drenov grič. Peshoje ves dan 3 do 4 ure.

— **Nesreča nemške operne pevke v Opatiji.** Iz Opatije poročajo: V kopališču Tomaševac je operna pevka iz Berlina gospa Epstein ponesrečila. V kabini za tuš ji je spodrsnilo in zadela je pri padcu ob steni v železni klin v zidu z desnim očesom. Treba je bilo takojšnje operacije, da se ji je rešilo oko, ki je precej poškodovano. Pevka je imela te dni nastopiti v Berlinu, ali radi nezgode je morala ostati v Opatiji.

† **Gustav Kadelburg.** V Berlinu je umrl znani avtor veseloiger Gustav Kadelburg. Pokojnik je znan nemški dramatični pisatelj in je svoje delovanje dolgo časa zlasti v družbi z Oskarjem Blumenthalom razvijal v procvit nemškega odra. Dosegel je starost 74 let. — Nekoč sta se Gustav Kadelburg in Oskar Blumenthal dogovorila, da spišeta novo veseloigro. Rekla sta, da pričneta takoj drugi dan. Blumenthal je pozdravil Kadelburga že v veži z besedami: »No, ali imate kako idejo?« Kadelburg je odgovoril: »Ne, ali imate morda Vi kako idejo?« Blumenthal: »Ne!« Kadelburg: »Prav, pa kar začniva!«

Porotne obravnave

Ljubljanska porota

Ljubljana, 17. sept.

Lap oproščen

Šele v pozni večerni uri se je končala ta skrajno napeta razprava. Dvorana je bila ves dan nabito polna, posebno mnogo je bilo poslušalcev iz Litije. Oba izvedenca psihijatra sta izjavila, da je bil obtoženec takrat v taki duševni zmedenosti, da se ni zavedal dejanja, oziroma da je bil v momentu dejanja nerazsoden. Porotniki so zanikali vprašanje glede umora in uboja, potrdili pa so le vprašanje zaradi prepovedane nošje orožja, nakar je bil obtoženi Stanko Lap obsojen le zaradi zadnjega prestopka na 100 Din globe. Občinstvo je izid pozdravilo z glasnim ploskanjem.

Drugi slučaj je bil:

Roparski napad na Verdu.

(Senat isti, zagovornik dr. Stanovnik.)

Na obtoženi klopi sedi 42letni zidar na Vrhniki Anton Eržen, rojen v Spodnji Idriji, pristojen v Cerknico, obtožen ropa. Zvečer 7. aprila t. l. okrog pol 23. ure se je splazil v stanovanje Frančiške Maček na Verdu pri Vrhniki ropar, stopil k postelji in zahteval denar, sicer da jo ubije. Prestrašena ženska je izročila roparju, kriło, ki ga je imela pri sebi na postelji in v katerem župu se je nahajala vrečica s 500 dinarji gotovine, toda ropar je pripomnil, da mora imeti več denarja. Mačkova je vsa prestrašena vstala iz postelje in se začela pomikati proti vratom, da bi zbežala na prosto, toda vrata se niso dala odpreti, ker jih je ropar zaprl za seboj z zapahom. Pri vratih je ropar nastavil Mačkovi nož na prsi, pri tem pa venomer klical, da jo bo zaklal. Mačkova je zgrabila za nož, da bi ga roparju izvila iz roke, kar se ji je po daljšem ruvanju tudi posrečilo ter je nož vrgla skozi okno. Sedaj je ropar zgrabil Mačkovo za usta ter ji grozil, da jo ustreli, a ona se je pomikala proti drugem oknu, razbila šipo in pričela klicati na pomoč. Sedaj jo je ropar vrgel na tla, ji pokleknil na prsi in neprestano zahteval denar. Ko je videl, da Mačkova res nima več denarja, je vzel iz krila omenjeno vrečico denarja, a ker je pri prerivanju v sobi izgubil klobuk, je zahteval od Mačkove, naj mu ga poišče. Mačkova je prižgala vžigalico ter mu izročila klobuk, ki je ležal pri postelji. Ko je posvetila, je videla, da ima ropar čez obraz potegnjeno umazano cunjo, da bi ga ne spoznala. V ostalem je bil ropar srednje velikosti, čokat in je imel izpačast klobuk. Ves čas je ropar očividno pačil glas, da bi ga Mačkova ne spoznala. Mačkova je takoj osumila obtoženca, ki je po postavi in hoji povsem podoben roparju. Dejstvo pa, da je ropar pačil svoj glas in imel obraz zakrit s cunjo, govori jasno za to, da je bil domač človek, ki se je bal, da bi ga Mačkova spoznala.

Obtoženec dejanje odločno zanika in trdi, da je šel kritični večer že ob pol 2. uri spat, oziroma je stregel bolnemu sinu. To potrdijo tudi vsi domači. Ker oropana Mačkovka ni mogla ničesar jasno potrditi in sta tudi obe glavni priči zabredli v protislovja, so porotniki vprašanje soglasno zanikali, nakar je bil Eržen oproščen. V preiskavi je presedel šest mesecev.

Ljubljana, 18. sept.

(Predseduje podpredsednik dež. sodišča Fr. Rekar, votanta sod. svetnik Antloga in okrajni sodnik Avsec, državni pravdnik dr. Lavrenčak, zagovornik dr. Adlešič.)

Nevaren žepar.

Na obtožni klopi sedi Joso Fikviczki iz Subotice, po poklicu čevljar, ki pa že 3 leta ne izvršuje obrti, ampak se potepa po Sloveniji in Hrvatski, obiskuje sejme, navidezno prodaja pomaranče in slaščice, v istini pa je član nevarne žeparske družbe ter sleparí lahkoverne sejmarje z neko igro na naprstnike.

Obtožnica mu očita, da je prišel dne 24. marca l. l. na letni sejem v Metliko v družbi drugih žeparjev. Žeparjem sta med drugimi padla v roke posesinik Iv. Rožič iz Loga in upokojeni železniški kretnik Jože Juvanc iz Ljubljane Rožič je prignal na sejem par volov, jih prodal za 11.000 Din ter shranil denar v listnico, v kateri je imel že poprej 3000 Din. Juvanc pa se je pripeljal v Metliko radi nakupa jajc Seboj je imel 400 Din. Ko sta se prerila na kolodvoru skozi gnečo do vlaka, sta oba pogrešala denar. Navzočega orožnika Devjaka je opozorila neka ženska na tri moške, ki so stali na hodniku v zadnjem vozu ter se zaupno razgovarjali, toda komaj jih je začel orožnik zasliševati, se niso hoteli več poznati. Sumljiva trojica je obstojala iz obtoženca, brezposelnega natakarja Avg. Carića in gostilničarja Miroslava Horvata iz Zagreba. Pri obtožencu so dobili samo 60 Din. Vsled pomanjkanja dokazov je orožnik vse tri zopet izpustil. Carić in Horvat sta bila pozneje zopet aretirana, a se je kazensko postopanje ustavilo.

Fikviczki se je kmalu po izpustu oglasil v Matzelletovi gostilni v Gradacu, kjer je najel voznika, da ga je za 200 Din peljal nazaj v Metliko. Tam je obtoženec popival po raznih gostilniah, se predstavljal za bogatega živinskega trgovca, se pritoževal, da so mu nakupljeno živino (17 glav) pomotoma odgnali proti Ljubljani, namesto proti Zagrebu, najel je telefonski razgovor, ki je veljal 21 Din, a je plačal uradniku kar 100 Din. Tudi je iskal avtomobil, ki bi ga peljal v Zagreb ali Ljubljano. Pri plačevanju je izvlekel iz žepa šop tisočakov. V neki gostilni je celo zahteval šampanjca. Med tem so domači orožniki zvedeli za bogatega živinskega trgovca in njegovo sumljivo vedenje in ga aretirali. Pri osebni preiskavi so našli pri njem le 952 Din, pozneje na sodišču pa še v čevlju 5000 Din.

Obtoženi se spretno zagovarja, a pri tem prihaja v taka protislovja, ki opravičujejo sum, da je član dobro organizirane žeparske družbe. Kritičnega dne je baje prodal na sejmu 150 pomaranč, z igro na naprstnike pa da je obral dva kmeta po 400 in 4000 Din. Glede onih 5000, ki so se pri sodišču našli v njegovem čevlju, ne ve pravega pojasnila. V veselju, da je orožniku prikril denar, je začel po gostilnah razsipavati denar.

Igra z naprstniki je karakteristični postranski posel žeparjev, ki dobe na ta način vpogled v listnice premalo previdnih sejmarjev. Obtoženec prizna sam, da se že več let ne ukvarja s svojo obrtjo, vendar je napram orožnikom trdil, da si gre iskat čevljarskega pomočnika.

Skrajno sumljiva je bila priča neka vdova Anica Horvat iz Zagreba, obtoženčeva ljubica, ki trdi, da je obtožencu posodila 5000 Denar da si je prihranila na ta način, ker ima na stanovanju »cimerherje« in »tolerančne gospice«.

Porotnikom je senat stavil dve vprašanji zaradi tatvine in tretje vprašanje zaradi vlačugarstva.

Porotniki so 1., 3. in 4. vprašanje potrdili z 10 glasovi, 2. vprašanje (radi okradenega Juvanca za 400 Din) pa soglasno zanikali, nakar je bil Tikoviczki obsojen na 5 let težke ječe.

Mariborska porota

Konjs' at.

V noči od 6. na 7. t. m. je bila iz kobilarne gosp. Lipitta v Thurnischu pri Ptuju ukradena kobila z žrebetom v vrednosti 15 tisoč dinarjev. Orožniki so uvedli zasledovanje za storilci in že nekaj dni po tatvini je bil ta v osebi Dragotina Dukareča v Krapini na Hrvatskem prijet. Kobila in žrebe sta bila vrnjena lastniku, vendar je žrebe poginilo. Med preiskavo je obtoženec dejanje priznal, pri včerajšnji razpravi pa je zagovornik predlagal, da se razprava preloži, ker obtoženec duševno ni povsem normalen. Sodišče je ugodilo zagovorniku in je razpravo preložilo.

Zastrupljevalka.

Včeraj se je že v drugič zagovarjala pred poroto posestnica Marija Horvat iz Cvetkovskega vrha. Obtožena je, da je hotela svojega moža zastrupiti z arzenikom. Ko je prišel nekega dne njen mož domov ter zavžil juho, se ga je lotil krč v želodcu, obenem pa je začel bruhati. Na lice mesta prispeli zdravnik ga je rešil gotove smrti ter ugotovil, da je bil juhi primešan arzenik. Pri prvi razpravi, ki je vršilo dne 23. junija t. l., je obtoženka zanikala svojo krivdo, nakar je bila na predlog njenega zagovornika razprava preložena. Zagovornik je med drugim izjavil, da je bilo poročilo kemičnega preizkuševališča nepopolno Pri včerajšnji razpravi je bilo zaslišanih deset prič. Mož in sin obtožene sta se odpovedala pričevanju. Obtoženka je v trpkih besedah naslikal svoje zakonsko življenje, polno pomanjkanja in trpljenja, kar so tudi potrdile priče. Sodnozdravniški izvedenci so izjavili, da je bila primešana količina arzenika toliko, da bi brezdvomno Horvat podlegel, če ne bi bila dobila takojšnja pomoč. Porotnikom sta bili stavljeni dve vprašanji, ki so jih pa z 11 :1 glasu zanikali. Na podlagi pravdoreka porotnikov je bila Horvatova oproščena.

Politične vesti

= *Koliko je vredna Cankova izjava?* Beograjsko «Vreme prinaša iz Ženeve sledeče poročilo o sestanku med Radićem in Cnkovu: G. Radić je v dvorani delegatov govoril z g. Cankovim in mu dejal: «Dobro je, da ves bolgarski narod hoče zbližanje z nami, ujedinjenimi Srbi in Hrvati.» G. Cankov je odgovoril g. Radiću natihoma, kar nisem mogel slišati, dasi sem se nahajal v bližini g. Radića. G. Radić mi je pozneje odvrnil: «Nočem vam povedati, kaj mi je rekel g. Cankov, ali vam zagotavljam, da velja njegova izjava sto vreč dukatov.»

= *Izvedba konvencij z Avstrijo.* Načelnik oddelka za mednarodne pogodbe dr. Rybař razpravlja z avstrijskim poslanikom vprašanje o izvedbi takozvanih Seiplovih konvencij, ki so bile sklenjene meseca februarja 1923 med Avstrijo in Jugoslavijo. V prvi vrsti gre za izvedbo konvencije o pravni pomoči, o izročitvi zločincev in izvršitvi kazni.

= *Stepan Radić pride v Prago.* Praški «Narodni Listy» poročajo, da potuje Stepan Radić po ženevski skupščini najprej v Pariz in od tam se napoti v Prago, da stopi v stike s češkoslovaškimi politiki in državniki.

= **Socialna demokratska stranka v Nemčiji** je štela dne 31. marca t. l. 844.495 članov, med temi 153.690 žensk. Letošnje strankino zborovanje se je pričelo v nedeljo in je zanimivo zlasti po načrtu novega strankinega programa.

Zena če hočeš, da bodeš lepa.

V kopalni obleki ali v toaleti brez rokavov, kjer pride golota rok in tilnika v poštev, je treba imeti lepo brezhibno belo kožo — brez dlak. Posluževanje britve, po kateri se koža razdraži in dlake še bolj poženejo, je mogoče kakor tudi raba raznih kompliciranih depilatorjev, ki povzroča večkrat rdečico. Zato še danes poizkusite TAKI, to je parfimirana pomada, katera že preparirana izide iz tube in odstrani v 5 minutah vse nepotrebne dlake. TAKI odstrani dlake prav do korenine in pusti kožo lepo in mehko brez črnih točk. TAKI je ekonomična krema, kise ne posuši. V slučaju nezadovoljivega uspeha se vrača denar. Poizkusite, ker ne riskirate, treba da zahtevate TAKI (patentirano v Franciji), ki se dobiva v vsaki parfumeriji. — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Mirić i Komp., Beograd
Kr. Milana 44
Telefon 18-69

V. I. Križanovska: 53

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Uganili ste. To je bilo za časa tretjega pohoda, ko sem vstopil pri njem v službo. Princ se je dal takrat krstiti, samo ime mu je bilo drugače in sicer vitez Rodek. Zbral in oborožil je četo konjeniških strelcev in med njimi sem bil tudi jaz kot mojster v streljanju iz arbaleta. Spočetka smo bili v armadi cesarja Barbarose, pozneje se je pa moj gospod preselil v tabor angleškega kralja Richarda. Zakaj, tega še danes ne vem. Odlikoval sem se pri obleganju Saint - Jean d' Akre in sem bil prepričan, da sem dvakrat rešil življenje svojemu gospodu. Takrat namreč še nisem vedel, da je princ nesmrten. Pri nekem krvavem spopadu s pogani bi mu bil saracenski konjenik s sekiro razklal glavo, da nisem v zadnjem hipu z ročajem svojega meča odbil tega udarca. Drugič ga je hotela zastrupiti neka Saracenka, ki jo je ujel in držal v svojem šotoru. Posrečilo se mi je preprečiti ta zločin. On se je pa samo smejal moji zvestobi. Vendar pa se mi je zahvalil. Ko sem bil v bitki pri Azori težko ranjen, mi je princ požrtvovalno stregel. Kljub temu je bilo moje stanje čedalje slabše in neko noč sem že mislil, da se bliža zadnja ura, tako mi je bilo slabo. Prišel je princ, ki me je ves v skrbeh ogledal in dolgo razmišljal. Nato je pokleknil k moji postelji in zašepetal:

Ali hočeš ozdraviti in živeti — živeti dolgo, tako dolgo, da sam ne boš več vedel, koliko si star? Ali me ne boš preklinjal za to?

Razumel seveda nisem kaj pomenijo njegove besede, toda živel bi bil rad in zato sem tudi odgovoril:

O, gospod vitez! Vrnite mi zdravje in vedno vas bom blagoslavljal, pa naj bo moje življenje še tako dolgo!

Tedaj mi je dal vina, kakršnega dotlej še nikoli nisem pil. Zdelo se mi je, da v meni vse gori in kipi. Nato sem se onesvestil. Ko sem se zopet zavedel, sem bil čil in zdrav, kakor me vidite zdaj.

Na povratku v Evropo je vzel moj gospod s seboj krasotico Saracuko, ki je pa kmalu umrla. Tedaj se je oženil z Izoldo, s katero se je seznanil na dvoru avstrijskega vojvode.

Jaz pa, kakor vidite, še vedno živim, dasi včasih že čutim, da me je to dolgo življenje strašno izmučilo. Sicer se pa ne morem pritoževati. Princ me je vedno bogato zalagal z denarjem, živel sem lahko na vsakem njegovem veleposestvu in tudi sicer mi je zaupal. Toda včasih me je mučila strašna duševna depresija in tako sem postal nekoč, ko me je to življenje posebno težilo, celo menih. Trideset let sem bil v samostanu, slednjič sem se tudi tega življenja naveličal. Pobegnil sem in našel svojega gospoda. Smejal se mi je in takoj me je oženil: »Da te očistim meniške kute in tonzure,« — je dejal.

Oskrbnik je umolknil in obujal molče svoje spomine. Tudi Supramati se je zamislil. Nato je naglo dvignil glavo, rekoč:

— Tortose! Niste-li poznali tudi pricese Nare, Narajanine vdove?

— Tortose je zadrhtel, nato pa odgovoril tiho:

— Če govrite o plesalki iz Benaresa, sem jo poznal. Bila je blondinka s črnimi očmi. Samo ne vem, če je prava.

— Blondinka s črnimi očmi? — je ponovil Supramati malo razburjeno.

Nato je pokazal oskrbniku klop, rekoč:

— Sedite, Tortose, in povejte podrobno vse, kar veste o plesalki iz Benaresa.

— To se je zgodilo še nedavno, kakih osemdeset let bo tega, — je spregovoril oskrbnik, ko se je nekoliko otresel težkih misli. — Takrat me ni bilo tu. Živel sem v Bretagni., v drugem starem princevem gradu, kjer sem se oženil z blago Celestino. Bila sva zelo srečna. Najin prvi otrok je bil star baš eno leto, ko je naenkrat ponoči prispel princ. Omeniti moram, da je bil odsoten nad dve leti, toda kod se je klatil, tega ni nihče vedel.

Prispel je ponoči s poštno kočijo, iz katere je stopil, nesoč na rokah nekaj, kar je bilo zavito v plašč in podobno večjemu otroku. Nato so poklicali mojo ženo. Pozneje mi je povedala, da je princ pripeljal s seboj zelo mlado deklico lepo kakor angel, bržkone bolno, zakaj bila je onesveščena. Nad eno uro so si prizadevali, predno so jo spravili k zavesti.

Več tednov je bila nevarno bolna. Princ pa je bil menda zelo zaljubljen vanjo in ji je z mojo ženo navdšeno stregel.

Pozneej sem tudi sam videl to čudno žensko. Res je bila čudovito lepa, obenem pa tako dobra in blaga, da sva jo imela z ženo zelo rada, zlasti ko smo se že tako seznalili ,da smo lahko govorili. Tedaj sva tudi izvedela, da je bajaderka, rodom iz Benaresa.

Spočetka je govorila samo v nekem neznanem jeziku, ki ga razen princa ni nihče razumel. Ko se je njena bolezen obrnila na bolje, ni hotela pod nobenim pogojem obleči obleke, ki jo je prinesla moja žena. Ostala je v postelji. Tedaj je velel princ odpreti kovčeg, ki sta ga pripeljala s seboj. Bil je poln oblek, kakršnih nisem še nikoli videl. Kolikor sem mogel sklepati, so bila to sama dragocena orijentalska oblačila. Tu so bila najfinejša, z zlatom in srebrom vezana krila, pisani šali in čudne dragocenosti, povezane z dolgimi nitkami iz krasne tvarine.

Mala neznanka, ki si je že toliko opomogla, da je lahko hodila, je bila vsa navdušena. Takoj se je oblekla, nataknila na roke in noge široke zapestnice in izjavila, da začne plesati, čim se ji noge po bolezni ne bod več šibile. Pozneje je pogosto plesala, včasih pa tudi pela pod spremljanjem na nekem, kitari podobnem instrumentu. Ah, kako divno je znala igrati in peti! Kakor angel je bila, kadar se je razlegal njen božajoči glas. Kadar je pa plesala, bi jo človek smatral za rajsko bitje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18 septembra 1925.

— **Poštni minister na Sušaku.** Minister pošte dr. Šuperina je odpotoval na Sušak, kjer bo pregledal poštne in telegrafske postaje na italijansko - jugoslovenski meji. S Sušaka potuje v Split na inspekcijo.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za okrajnega komisarja pri okrajnem glavarstvu v Celju pripravnik dr. Dragotin Skrinjar; obenem je premeščen k velikemu županu mariborske oblasti; premeščeni so: od okrajnega glavarstva v Gornjem gradu k velikemu županu mariborske oblasti kancelist Alojzij Podbukovšek, od okrajnega glavarstva v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu glavarstvu v Celje okrajni komisar dr. Anton Farčnik, od velikega župana mariborske oblasti k notranjemu ministrstvu okrajni komisar Fran Verbič; na lastno željo je vpokojen okrajni komisar Franjo Rodošek.

— **Rudarski zakon.** Konferenca rudarskih ravnateljev je končala razpravo o načrtu novega rudarskega zakona. Minister za šume in rudnike predloži načrt pričetkom oktobra ministrskemu svetu v razpravo in odobrenje, na kar pride zakon pred narodno skupščino.

— **Železniške olajšave za delavce.** Prometno ministrstvo je odredilo, da imajo tisti delavci, ki iščejo dela, pravico do 50% olajšave pri vožnji na železnicah. Delavci imajo petkrat na leto pravico do te olajšave. Pri postajnih blagajnah se morajo pri tem izkazati s primernimi legitimacijami, izdanimi od pristojne Borze dela. Pravico do 50% popusta imajo invalidi štirikrat na leto.

— **Nov jugoslovenski konzul v Kairu.** Dosedanji konzul v Pečuje g. Dimitrije Grupčević je oddal svoje mesto novoimenovanemu konzulu g. Pavloviču in odpotoval v Beograd, kjer ga je sprejel pomočnik ministra zunanjih del g. Jovo Marković. Iz Beograda potuje g. Grupčević na novo službeno mesto v Kairo.

— **Prvi udeleženci pravniškega kongresa.** En del udeležencev pravniškega kongresa, ki se prične 18. t. m., je že prispel v Beograd. Prvi je prispel zastopnik slovenskih pravnikov, vseučiliški profesor v Ljubljani dr. Lapajne.

— **Aero-klub v Valjevu.** V Valjevu se je ustanovila podružnica Aero-kluba.

— **Jugosloveni v Pragi.** Te dni je prispela v Prago skupina slušateljev višje tehnične šole v Zagrebu. Pod vodstvom dekana kemične fakultete prof. dr. Njegovana si ogledajo zagrebški tehniki vsa večja industrijska mesta v ČSR.

— **Mednarodni statistični kongres v Rimu.** Koncem septembra bo v Rimu pod pokroviteljstvom italijanskega kralja mednarodni statistični kongres. Doslej se je priglasilo 300 delgatov. Našo državo bo zastopal na kongresu znani statistični strokovnjak dr. Laza Kostić.

— **Na naslov vojaške uprave.** Pišejo nam: Naša vojaška uprava kaže v svojem poslovanju večkrat prav občutne vrzeli. Tako se je pripetilo nekemu vojaku, ki je odslužil določeni rok, da mu vojaške oblasti nočejo izdati potrdila, dasi hodi in prosi od Poncija do Pilata. Dotični vojak se je vrnil domov že 26. nov. 1924, pa do danes še nima potrdila, da je res služil pri vojakih. Taka malomarnost kvari ugled naše narodne vojske. Zato bi morali merodajni činitelji poskrbeti, da zadene dotične organe, ki so zakrivili to malomarnost, najstrožja kazen. V informacijo vojaške oblasti omenjamo, da je služil prizadeti vojak pri 30. pešpolku, 8. četa.

— **Delovni čas v državnem statističnem uradu.** V državnem statističnem uradu pri ministrstvu za socijalno politiko so od včeraj uvedli nov delovni čas od 7. zjutraj do 1. popoldne.

— **Konferenca direktorjev železnic.** V železniškem ministrstvu se vrši konferenca direktorjev železnic, na kateri razpravljajo o izvozu in o brodarskem sindikatu.

— **Nov list v Mostarju.** Začel je izhajati v Mostarju nov list »Južna Štampa«.

— **Naš tobak za Poljsko.** Koncem tega meseca odpošlje naša uprava državnih monopolov milijon kilogramov tobaka na Poljsko. Sarajevska tobakarna je že prijavila, da ima pripravljenih 500.000 kg bosanskega tobaka za Poljsko.

— **Vpokojitev učiteljev.** V ministrstvu prosvete se pripravljajo ukazi za vpokojitev večjega števila učiteljev in učiteljic. Gre za učitelje in učiteljice, ki so prekoračili zakonsko dobo aktivnega službovanja. Ukazi se podpišejo začetkom oktobra.

— **Krematorij na Cavtatu.** Kakor javljajo iz Dubrovnika, se je tamkaj ustanovila družba, ki namerava zgraditi na Cavtatu prvi jugoslovenski krematorij.

— **Dom zdravja v Peči.** 4. oktobra se otvori z velikimi svečanostmi Dom zdravja v Peči. K otvoritvi so vabljeni predsedniki vseh večjih humanitarnih ustanov bližnje in daljne okolice.

— ***Naši novi remorkerji.*** V prisotnosti prometnega ministra Anta Radojevića so bili včeraj 17. t. m. ob 11.30 dopoldne v beograjskem pristanišču svečano spuščeni v promet trije veliki novi remorkerji, ki jih je nabavila Nemčija na račun reparacij. Remorkerji se zovejo: «Dubrovnik», «Skader» in «Velebit».

— ***Prestop gimnazistov v učiteljišča.*** Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, glasom katerega je dovoljen prestop v drugi letnik učiteljišča samo gimnazistom, ki so dovršili pet gimnazijskih razredov z odličnim uspehom. V ta razred se sprejemajo tudi gimnazisti višjih letnikov, ako so te letnike dovršili s povoljnim, torej najmanj zadostnim uspehom.

— **Štipendije na berlinski univerzi.** Na berlinski univerzi obstoja fond Aleksandra von Humbold, ki je namenjen inozemskim dijakom na berlinski univerzi. Nekaj štipendij tega fonda je določenih tudi za dijake iz Jugoslavije. Štipendija znaša 1500 zlatih mark na leto. Kdor želi kompetirati za te štipendije, naj vloži na splošni oddelek prosvetnega ministrstva v Beogradu prošnjo s sledečimi prilogami: 1.) dokazilo o višjem tečajnem izpitu. 2.) Dokaz o študijah na univerzi ali politehniki. 3.) Priporočila profesorjev iz glavne stroke. 4.) Fotografijo, kratek, v nemškem jeziku lastnoročno napisan življenjepis.

— **Popis in pregled vojnih invalidov in vojaških invalidov.** Da se ugotovi natančno število vojnih in vojaških invalidov, odredil je minister za socijalno politiko z odlokom z dne 24. avgusta 1925 br. 24.632, oziroma veliki župan ljubljanske oblasti z razpisom z dne 31 avgusta 1925, Sp br. 7290, da se morajo v Ljubljani stalno bivajoči invalidi ponovno popisati, oziroma zdravniško pregledati. Popis in pregled invalidov se bo vršil v pisarni mestnega fizikata (Mestni dom, II. nadstropje) po mestnih uradnih zdravnikih ob določenih dneh od 9. do 12. ure dopoldne in sicer. Črka A—C 21. septembra, črka Č—E 22. septembra, črka F—H 23. septembra, črka I—K 24. septembra, črka L—N 25. septembra, črka O—P 27. septembra, črka R—Š 28. septembra, črka T—V. 29. septembra, črka W—Ž 30. septembra tega leta K popisu, oziroma pregledu prinesti je invalidsko uverenje seboj.

— **Velika električna centrala v Kolašinu.** V Kolašinu v Črnigori nameravajo zgraditi veliko električno centralo, slično kakor je v Fali pri Dravogradu. Kapital za zgradbo te centrale naj bi se našel iz reparacij odnosno iz Dawesovega načrta. O tem vprašanju sta včeraj razpravljala pooblaščeni minister dr. Rybař, načelnik oddelka za mednarodne pogodbe v zunanjem ministrstvu in glavni zastopnik naše države v reparacijski komisiji v Berlinu dr. Gjurić.

— **Na otoku Hvaru** je padala te dni strašna toča, ki je pobila vinograde zlasti v Starem gradu in okolici. To je letos že tretji slučaj hude toče. Tudi na otoku Ugljanu je napravila toča veliko škodo.

— **Zakon o tisku.** Zbirka zakonov XVIII. snopič. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 8.—, poštnina 75 para več. Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala kot 18. snopič svoje Zbirke zakonov novi »Zakon o tisku«. Nanj opozarjamo vse interesente.

— **Otvoritev velike ceste Peči-Andrijevica.** Na izredno svečan način je bila včeraj 17. t. m. otvorjena novozgrajena cesta iz Peči v Andrijevico. Svečani otvoritvi je prisostvoval tudi kralj s kraljico, ki ju je prebivalstvo povsod navdušeno pozdravljalo ter jima prirejalo prisrčne ovacije.

— **Pozor trafikanti!** Neki invalid Senković pobira s ponarejenim, celo žigosanim pooblastilom za društvo trafikantov v Ljubljani vpisnino in članarino. Opozarjamo g. trafikante cele Slovenije, da mu ničesar ne plačajo, ker ni upravičen pobirati. Odbor.

— **Pozno cvetje.** Na vrtu stavbenika Breuerja na Friškovcu je v polnem cvetju eno izmed hruškovih dreves, na trgu pred muzejem pa cvete bezeg. Ni ravno vreme po tem, da se rastline motijo o letnem času!

— **Slavija definitivni okrožni prvak.** ČSAF, vrhovna nogometna instanca na Češkem, je prisodila Slaviji definitivni naslov okrožnega prvaka. Kakor znano, je po doseženih bo'ih in točkah ta naslov zaslužila Sparta. Na zelenem polju pa se je rezultat le izpremenil in naslov prvaka prisodil Slaviji.

— **Višja pedagoška šola v Beogradu** bo imela najboljši institut za eksperimentalno psihologijo v državi. Te dni je odpotoval profesor na tej šoli g. dr. Filip Medić v Pariz z misijo, da nabavi vse potrebne instrumente in učila za laboratorij eksperimentalne psihologije.

— **Sodniki za mednarodne tekme.** Tekmo med Češkoslovaško in Madžarsko, ki se vrši oktobra v Budimpešti, sodi Koppehel (Berlin), Retschury (Dunaj) ali Slawik (Pariz). Tekmo Češkoslovaška in Jugoslavija pa Ivančič (Budimpešta), Braun (Dunaj) ali Mauro (Milano).

— ***Vreme.*** Vremenske opazovalnice napovedujejo za *soboto:* menjaje se jasno in oblačno vreme, malo dežja, ponoči hladneje, podnevi nekoliko topleje. Po mnogih krajih v Evropi je bilo včeraj oblačno in megleno vreme, v Bruslju je deževalo, jasno pa je bilo na Dunaju, v Monakovem, Gradcu in Sarajevu. Temperatura je bila povsod izredno nizka. Najvišjo temperaturo so imeli v Parizu 12°, najnižjo pa v Trstu, Gradcu, Celovcu in Sarajevu, namreč po 4°. — Velik mraz je bil te dni tudi na Češkem in Bavarskem. V noči od torka na sredo so imeli v Pragi + 4°, v Budjejevicam + 10, v Hebu — 10°, v Monakovem pa celo — 3°. ž

— **Zgodnjo in hudo zimo napovedujejo** tudi stari ribiči ob severnem morju. Nemški listi poročalo, da se pojavljajo morski psi ob bregovih, kar se je ugotovilo posebno okolici Flensburga in Kiela. Pri Flensburgu je prišel velik morski pes celo v pristanišče. Ribiči pravijo, da je prihajanje morskih psov proti bregu v času proti jeseni gotovo znamenje za zgodnjo in hudo zimo. Na severnoafriških otokih Sylt in Föhr so se pojavile prve divje gosi in race ter druge severne morske ptice, ki se selijo proti jugu. Tudi to je znamenje za bližnji mraz.

— **Rodbinska tragedija v Čalmu.** V selu Čalma, nedaleč od Mitrovice, se je nedavno nastanil neki krznar s svojo rodbino. Mož je bil pijanec in je ves zaslužek zapil. Zato so bili prepiri v rodbini na dnevnem redu. V soboto zvečer je prišel mož zopet nasekan domov ter sta se pričela z ženo prepirati in pretepati. Med prepirom je žena zagrabila sekiro in moža večkrat udarila po glavi. Moža so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Ženo so zaprli.

— **Poskušen samomor na smrt obsojenega.** Pred poroto v Splitu je bil radi zavratnega umora obsojen na smrt Ivo Dujić iz kinstanjske občine. Čim mu je bilo sporočeno, da je kasacijsko sodišče v Zagrebu potrdilo smrtno obsodbo, je postal globoko deprimiran. Pred dnevi se je neke noči hotel v zaporu obesiti, a so ga v zadnjem hipu rešili smrti, ki ga zopet čaka...

— **Stoletnica Leonhardijevega črnila.** Znane svetovne tovarne črnila Aug. Leonhardi v Draždanih in Podmoklu (Bodenbach a./E.), proizvodi, kateri so po daljnem svetu priljubljeni in iskani, slavijo stoletnico svojega obstanka. Redka obletnica obhajala se bode svečano, ali najvažnejši dogodek za naše kraje je ustanovitev take tovarne v *Jugoslaviji.* S sodelovanjem tovarne *Penkala* v Zagrebu, uredila je tvrdka Leonhardi moderno tovarno, a izdelovanje vodi njen ugledni kemičar dr. von Haasy po izvirnih receptih.

Iz Ljubljane

— **Loterijski odsek Sokola I. v Ljubljani** javlja, da je bil prisiljen vsled premalo razpečanih srečk ponovno preložiti žrebanje loterije v korist zgradbi doma na Taboru *na 15 decembra 1925.* 1656/n

— **Prosvetni odsek Sokola I.** priredi v soboto, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih na Taboru proslavo tisočletnice Hrvatske. Po proslavi se vrši družabni večer v korist zletnega fonda. Sodeluje društveni orkester. Bratje in sestre, udeležite se v obilnem številu. — Prosvetni odsek Sokola I. 1657/n

— **Otvoritev restavracijske kleti v »Zvezdi«** bo v soboto 20 t. m. V kleti in restavraciji bo svirala *damska kapela.* Točila se bodo izvrstna vina in na razpolago bodo okusna topla in mrzla jedila.

— **V nedeljo** dne 20. t. m. se vrši promenadni koncert na Taboru od ½11. do ½1. Stoli in klopi na razpolago.

— **Drzen vlom v stanovanje.** Dne 16. t. m. med 17 in 18. uro je bilo na Poljanski cesti št. 25 vlomljeno v stanovanje trgovskega potnika Pavla Češnika. Tat je odnesel kompletno moško obleko, več komadov spodnjega perila, dve zlati ovratni verižici ter en par zlatih uhanov z brilianti. Skupna vrednost ukradenih predmetov znaša 4500 dinarejv. Tat je moral dobro poznati domače razmere, kajti iztaknil je pod stopnicami skrit ključ od kuhinje ter nato v kuhinji s stene snel ključ sobe in zadnjo odprl. Po storjenem dejanju je vlomilec stanovanje zopet zaklenil.

— **Tatvina kolesa.** Pred glavno pošto je bilo včeraj Avgustu Čopiču ukradeno kolo znamke »Bianchi«, vredno 1500 Din.

— **Najnovejše bluze otroške in damske obleke** priporoča Krištofič-Bučar.

100-GODIŠNJE ISKUSTVO
I PROKUŠANI RECEPTI
DAJU UVJEK PREDNOST
LEONHARDI-EVOM
MASTILU
TUŠEVIMA
LJEPIVIMA
BOJAMA ZA ŠTAMPILJE
I T. D.
FABRIKACIJA ZA JUGOSLAVIJU:
PENKALA-TVORNICE
EDMUND MOSTER I DRUG D. D.
ZAGREB

OBLEKE
kupite najceneje pri 141-L
Josip Rojina, Ljubljana

V smrt radi družinskih razmer

Smrtni skok pod vlak.

Danes zjutraj je mirno Šiško razburil grozen slučaj. Ob 6.48 se je vrgel pod gorenjski potniški vlak 45letni vpokojeni železničar in hišni posestnik Ivan Noč, stanujoč na Lepodvorski cesti št. 28. Vlak je nesrečneža dobesedno prerezal na dvoje. Zgornji del života je obležal med tračnicami na progi, spodnji del pa je vlak vlekel še nekaj metrov dalje ter je ostal zunaj tračnic. O dogodku so bile takoj obveščene oblasti, na lice mesta je bil pozvan tudi sodni zdravnik dr. Travnar, ki nadomešča na dopustu se nahajajočega policijskega zdravnika dr. Avramovića. Pri pokojnem Noču so našli v žepu modro vabilo za sodišče ter dve poslovilni pismi, naslovljeni na hčerko Anico. V pismih pošilja Noč hčerki prisrčne pozdrave ter navaja, da mu ne preostaja drugega, kakor da gre v smrt.

Vzrok tragičnega dejanja.

Pokojni Noč, v ostalem simpatičen mož, se s svojo ženo zadnja leta ni posebno razumel. Prepiri v hiši so bili na dnevnem redu, prigodilo se je celo, da sta se mož in žena stepla. Zato je žena nedavno vložila pri sodišču tožbo za ločitev zakona. Pred dvema dnevoma je dobil Noč domov dostavljeno vabilo s sodišča. Tožila ga je baje lastna žena. Vabilo je Noča strahovito razburilo, zopet se je sprl z ženo ter jo med prepirom močno udaril. Žena je nato iskala pomoči pri zdravniku dr. Travnarju. Kasneje je bila žena aretirana, vendar ne v zvezi s tem dogodkom. Včeraj popoldne je hodil Noč nenavadno potrt okoli in znancem, ki so ga srečavali, je govoril, da «pojde pod gorenjca». Danes zjutraj ob 6.48 je res izvršil obupno dejanje.

Na ukaz zdravnika dr. Travnarja je bilo truplo pokojnega prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Iz Celja.

—c **Celjska plinarna.** Poročajo nam: Naša plinarna se je zadnje mesece do dobrega izpopolnila. Kakovost plina je dobra, to priznavajo vsi konzumenti plina. Plin je res precej drag, temu pa je vzroka iskati v dejstvu, da se v našem mestu plina mnogo premalo konzumira. Temu se bo dalo odpomoči le, če se bo konzum plina znatno povečal, kar bi povzročilo znižanje cen istemu. Pri tem, da je plin nekoliko dražji od navadnega kuriva, ima pa druge lastnosti in te so udobnost in čistoča pri kuhanju s plinom. Osobito pri malem kuhanju se kuha ne podražuje, če se s plinom ravna ekonomično. Do tega spoznanja so prišli že v Zagrebu, Ljubljani, Mariboru in drugod. Plin je v omenjenih mestih res cenejši, ali tudi v Celju bi se dale doseči prilično iste cene, če bi meščanstvo v večji meri konzumiralo plin. Če si bo mogla mestna občina pomagati do kritja primanjkljaja, ki se kljub skrbnemu gospodarstvu v plinarni še vedno ne da odstraniti, je odvisno le od povečane uporabe. Zato b morali odpasti vsi predsodki in meščanstvo naj bi se posluževalo te udobne naprave v največji meri. To bi bilo vsem v korist. Tudi zaradi novih napeljav v hiše, kjer ista še ne obstoja, se dajo doseči olepšave s tem, da se napeljava lahko plačuje tudi v obrokih. Ne zaostajajmo torej za drugimi napredujočimi mesti, ampak se skušajmo držati na višini sedanjega časa.

—c **V mestni klavnici** se je v tednu od 7. do 13. septembra zaklalo: 1 konja, 21 volov, 14 krav, 12 telic, 40 telet, 28 svinj, 2 ovce. — Uvozilo se je 405 kg govedine, 2150 kg teletine in 633 kg svinjine.

—c **Vreme** se je zadnje dni pri nas zopet nekoliko zboljšalo. Noči so precej hladne, dnevi pa so solnčni in prijetni. Želeti bi bilo, da zboljšano vreme traja dalje časa, kar bi bilo v veliko korist vinogradom, pa tudi poljski pridelki bi bolje dozoreli. Po naših travnikih je še mnogo otave, katere se vsled trajno slabega vremena ni posrečilo spraviti doslej pod streho. Žal, da se je popoldne vreme zopet spremenilo in vse kaže, da dobimo zopet dež.

Iz Maribora

—m **Uboj v Mali Nedelji.** Pretekli petek se je v Mali Nedelji pri Slovenskih goricah odigral krvav dogodek, čigar žrtev je postala posestnica Frančiška Lipša. Posestnik Anton Benko, ki je že dlje časa živel v prepiru z Lipšovo, je hotel omenjenega dne na travniku posestnice brez njenega dovoljnja izkopati jarek. Lipševa se je z Benkom sprla in med prepirom jo je ta z motiko tako močno udaril po glavi, da je šest ur kasneje podlegla poškodbam. Zločinec se je nato sam javil oblastim.

—m **Poskušen samomor.** Žagar Karl Prevolek iz Krčevine se je ustrelil v glavo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Vzrok samomora ni znan.

—m **Slučice iz mariborskih zaporov.** (Eva« in »blazneže.«) Dva zanimiva prizora sta se dogodila, odnosno se še dogajata te dni v mariborskih policijskih in sodnih zaporih. Pred dnevi je policija prijela neko dekle iz Poljčan, osumljeno raznih tatvin. Med drugim je celo lastni prijatelji ukradla nekaj obleke. Ker je obstoja sum, da ima osumljenka obleke na sebi, je bila pozvana v Maribor, da se ugotovi, koliko je na stvari resnice. Tatica je med tem izvedela, kaj se plete in ponoči se je v zaporu slekla do golega ter vrgla obleko v stranišče. Ko je zjutraj prišel profos v zapor, je našel osumljenko v Evinem kostumu. Toda tatici tudi ta trik ni pomagal, kajti na glavi je pozabila ruto, katero je prijateljica spoznala za svojo last. Tatico so sedaj zavili v rjuho ter jo prepeljali v sodne zapore.

Drug slučaj: Pred tedni so prepeljali v mariborske sodne zapore nekega Rapotca, osumljenega umora. Rapotec, tip težkega zločinca, je polovico svojega življenja prebil za železno mrežo. V mariborski kaznilnici je preživel 21 let. Bil je radi nekega umora obsojen na dosmrtno ječo, preteklo leto pa je bil pomiloščen. Jedva je bil na svobodi, že so ga zopet prijeli pod težko sumnjo umora. Da bi ušel smrtni kazni, simulira jetnik blaznost, hoteč na ta način odvrniti vsak sum od sebe. Način, kako Rapotec simulira blaznost, pa je nenavaden. Rapotec namreč že več dni jé lastne odpadke. Zdi pa se, da Rapotcu tudi to ne bo pomagalo, da ude vešalom. — Vest, da Žlahtič in Čič, ki sta bila radi umora Miklove družine obsojena na smrt, simulirata blaznost, ni resnična. Žlahtič, ki je popolnoma jetičen, se nahaja v bolnici. Čič pa je v zaporu, okovan v težke verige.

Julijska krajina

—j ***Za slovenske železničarje in cestarje*** je posredoval pri prometnem ministru poslanec dr. Besednjak. Minister je odgovoril, da so prišli sedaj v Julijski Krajini v veljavo italijanski zakoni in število cestarjev mora odgovarjati novim določbam. Odpustiti hoče pred vsem one, ki so dosegli 65. leto, izmed drugih one, ki so nesposobni ali ne vrše redno službe. Ravna se po poročilih, ki so jih poslali inženjerji. Poslanec je odgovoril, da so poročila o nesposobnosti in neredosti v službi napačna. Pritožbe cestarjev predloži poslanec ministrstvu. Glede premestitve železničarjev meni minister, da je dobro, če niso predolgo na enem službenem kraju. Poslanec je povdarjal, da imajo nekateri železničarji hišice in malo zemljišča. Ako premesti vlada očeta drugam, je izpodkopan s tem obstanek družini. S samo železničarsko mezdo ni mogoče prehraniti številnih otrok. Minister hoče premotriti položaj železničarskih delavcev in premisliti, ali bi ne bilo boljše, pustiti ijh na miru, glede na ostale železničarje pa se bo mogel ozirati le na posamezne slučaje in posebne njihove razmere. Minister je ukazal, da mora iti uprava premeščenim železničarjem na roko, kolikor le mogoče... Kmalu ne bo nobenega slovenskega železničarja v Italiji!

—j ***Škoda pri vojaških vajah.*** Iz raznih prizadetih krajev prosijo posredovanja pri vojaški oblasti radi škode, ki jo provzročajo vojaki pri vajah. Škodo treba naznaniti takoj orožnikom ali častnikom. Posestniki naj se obrnejo dalje s svojimi prijavami do divizijskega poveljstva v Gorici. Na banjski planoti se vršijo te dni velike strelske vaje in so bile Banjščine včeraj izpraznjene.

—j ***Poroka.*** Poročil se je g. Kr. Bavdaž, podžupan v Kanalu z gdč. Anico Petrovčič iz Gorice.

—j **Vinska letina na Goriškem** bo letos po splošnem mnenju za celo četrtino manjša od lanske. Poletje je bilo neugodno in tudi september ni v prid vinogradom.

—j **Za ponavljalne izpite na goriških srednjih šolah** treba predložiti prošnjo na ravnateljstvo dotične šole do 25. t. m. Vsi izpiti na gimnaziji se prično 2. oktobra.

Sport

— **Zatvoritev planinski koč.** Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva« v Ljubljani naznanja, da so *že zatvorjene* sledeče njegove koče: *Cojzova koča na Kokrškem sedlu, koča na Kamniškem sedlu, Češka koča na Ravneh, Orožnova koča na Črni prsti, Malnerjeva koča in Staničeva koča.* — Zatvorijo se: *21. t. m. Triglavski dom na Kredarici, 22. t. m koča pri Triglavskih jezerih, Vodnikova koča in Aleksandrov dom, 28. t. m. Aljaževdom v Vratih, 30. t. m. Kadilnikova koča na Golici. Spodnja koča na Golici bo pri lepem vremenu ob sobotah in nedeljah do preklica oskrbovana, Erjavčeva koča do nadaljnega.* — Vse leto so odprte in oskrbovane: *Koča v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki Planini, Dom na Krvavcu ter hotela Sv. Janez in Zlatorog ob Bohinjskem jezeru.*

— **Službeno iz Llap.** (Iz seje tehničnega odbora z dne 16. nov.) Za Srednješolski meeting se je določila sledeča juryja. Vrhovni sod.: gg. Sancin Dan., Sancin Savo, Gorec, Černe, Rybař. Časomerilci: gg. Slamič, Sancin S., Gorec, Brumat, Vodišek, Sodniki na cilju: gg. Gorec, Slamič, Sancin S. Sodniki na progi: gg. Vilhar, Kandare, Podpac, Vindiš, Jernejčič, Mezgolits. Sodniki za skoke in mete: gg. Rybař, Černe, Ludvik. Starter za teke: g. Sancin D., za mete in skoke: g. Sancin S. Redatelj starta: g. ing. Bloudek. Izklicatelj krogov: g. Bergant. Izklicatelj: g. Kondelič. Zapisnikar: g. Fink. Vrhovni reditelj: g. Stepišnik, Baltič. Zdravnik: g. dr. Mayer. Sestanek juryje se vrši v soboto ob 8. uri v kavarni Emona. Klubi se pozivajo, da postavijo pod kaznijo Din 100.— po dva reditelja, ki se imata javiti pol ure pred meetingom pri vrhovnem sodniku. Tajnik II.

— **Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani** priredi dne 20 septembra 1925. cestno dirko na progi Šiška-Kranj-Tržič in obratno združeno s srečkanjem. start in cilj pri km 2. Spored: popoldan ob 1. uri zbirališče na Sv. Jakoba trgu in pohod skozi mesto z godbo v Šiško k startu. (Kolesarsko društvo »Zarja« v Zg. Kašlju priredi izlet k tej dirki.) Ob 2. uri: 1. glavna dirka s težkimi kolesi, prvo darilo je dirkalno dvokolo. Poleg tega pa so razpisana še druga krasna darila. 2. Damska dirka. 3. Invalidska dirka v dveh skupinah. 4. Dirka v vrečah s kolesom. Ob pol 6. uri žrebanje srečk: 1. dobitek moško dirkalno kolo, 2. dobitek otroški luksuzni voziček. 3. dobitek: srebrna ura z verižico. Razdelitev daril zmagovalcem. Vrši se ob vsakem vremenu. — Odbor.

— **Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani** sporoča vsem dirkačem, da se za dirko v nedeljo dne 20. t. m. zaključijo prijave v soboto opoldne. Prijave se sprejemajo v društven pisarni na Karlovski cesti 4. Istotam so razstavljena darila. Vrši se ob vsakem vremenu. — Odbor.

— ***Schaffer — kralj nogometa*** je optiral za češkoslovaško državljanstvo.

— ***Sparta — prvak Češkoslovaške.*** Kakor znano, je Sparta za kratko dobo izgubila prvenstvo, ker sta ji bili odvzeti dve točki, ki jih je dosegla v prvenstveni tekmi proti Vrsovicam. Češki nogometni svaz je sedaj zadevo likvidiral in Sparti priznal letošnje prvenstvo.

Gospodarstvo

Zahteve predstavnikov lesne industrije

Predstavniki lesne industrije so vložili pri ministrstvu za šume in rude ter pri ministrstvu za socijalno politiko vloge, v katerih zahtevajo zaščito lesne industrije. Vloge so se sestavile na kongresu lesnih industrijalcev iz cele države, ki se je vršil pred dnevi v Sarajevu.

V vlogi na ministrstvo za šume in rude se najprvo povdarja težak položaj, v katerega je zašla lesna industrija v celi državi. Zlasti se povdarja konkurenca, ki je nastopila na južnih tržiščih. Tako na pr. konkurirajo našim industrijalcem, ki hočejo izvažati les v Sicilijo in v Egipet, romunski lesni industrijalci. Konkurenca se je pojavila tudi na ostalih tržiščih lesa v Sredozemskem morju ter celo v pristaniščih Južne in Srednje Italije. Radi konkurence so naši industrijalci prisiljeni, da često prodajajo zaloge pod lastno ceno.

Z ozirom na tako konkurenco ter na podlagi natančnih podatkov iz lesne industrije zahtevajo lesni industrijalci od ministrstva za šume in rude: da ministrstvo za šume in rude pomaga manjšim žagam na ta način, da jim daje letne podpore. Za podjetja, ki so svoje posle sklepala na daljšo dobo, naj ministrstvo izdejstvuje primerno dolgoročno amortizacijo dolgov ob 6% obrestih. Nadalje naj se znižajo šumske takse pri podjetjih, ki imajo dolgoročne pogodbe na predvojno, zlato vrednost. Podjetju pa, ki sploh ne more uspevati, naj se omogoči revizija pogodb.

V vlogi na socijalno ministrstvo zahtevajo industrijalci: da se z zakonsko odredbo podaljša delovni čaz na 10 ur dnevno, a se uredba o zavarovanju delavcev odloži za dve leti, dokler se dinar popolnoma ne popravi. Prispevek v slučaju bolezni naj se zniža od 6 na 5%, v slučaju nesreče od 5 na 4%. Na koncu zahtevajo industrijalci, naj se čimpreje vrše volitve v okrožne urade za zavarovanje delavcev.

V obeh rezolucijah povdarjajo industrijalci, da treba zahteve vsekakor uvaževati, ker zaposluje lesna industrija izredno veliko število delavcev. Samo v Bosni zaposluje lesna industrija nad 35.000 delavcev, kar pomeni nad 100.000 rodbinskih članov.

*

—g *Davčni vijak.* Od 1. aprila do 30. junija letošnjega leta je plačalo naše ljudstvo 224,300.000 Din davkov, dočim je bilo določeno v proračunu samo 154,800.000. Lani v istem času je bilo določeno 154,800.000 Din, plačano pa 121,100.000 Din. Največji prebitek je dala letos Vojvodina (namesto 42 milijonov 89, torej 47 milijonov več). Takoj za njo po Slovenija (določeno 17,400.000, plačano pa 31,100.000 Din).

—g *Novi tarifi za blagovni promet.* S 1. oktobrom stopijo v veljavo novi železniški tarifi za prevoz blaga. Postavke bodo večinoma znatno znižane, samo za nekatere vrste blaga nekoliko zvišane. Prometno ministrstvo hoče rešiti vprašanje železniških tarifov koncem leta. V decembru ali januarju naj bi se sestal tarifni odbor, ki bi izdelal defintivne tarife. To cincanje in odlašanje je res malo čudno, že davno je bilo napovedano znižanje železniških tarifov, ki so pri nas odločno previsoki, zdaj se je pa ta nujna stvar zopet zavlekla. Velik del krivde, da se življenjske potrebščine kljub porastu dinarja še niso pocenile, zadene gotovo tudi železniško upravo, ki ne uvidi potrebe znižanja železniških tarifov.

—g **Hmelj.** XXXVII. poročilo. Nürnberg, 15. setpembra. Dovoz 150 — prodanih 150 bal — nespremenjeno (Pri nespremenjenem položaju ne bo poročila.)

—g **O težki industrijski krizi na Angleškem** je poslal ministrskemu predsedniku Sin G. B. Hunter, predstojnik velike ladjedelnice, pismo, v katerem razlaga njen obupen položaj, ki pa se še vedno slabša. Nezaposlenih je 12½% delovnega ljudstva in njihovo število še narašča. Na tisoče mladeničev raste, ne da bi se mogli naučiti kakega posla. Trgovska bilanca pada in kapital se manjša. Gremo proti bankerotu in poginu. Hunter misli, da glede na situacijo ni v ospredju samo vprašanje premogovnikov. Vse industrije so v krizi. Kje je korenina zla? Ali v kapitalističnem sistemu ali v sindikalizmu? Treba proučiti, kakšne so posledice odvažanja premoga, 7 urnega dnevnika, visokega obdačevanja, ogromnih javnih stroškov, politike delavskih sindikatov. »Morningpost« navaja tipičen slučaj sabotaže produkcije s strani sindikatov. V nekem premogovniku se je hotelo določiti, kolika bi bila srednja dnevna produkcija vsakega delavca. Sindikat je rekel, da ne more presegati pet ton. Družba pa je pokazala praktično, da se produkcija lahko potroji. Dva njenih voditeljev, eden 60 let, drugi 50 let star, sta spravila na dan po sedmih urah nad 15 ton premoga vsak. Gotovo je, da je produkcija, kakor jo izvajajo sindikati, da bi se omejila nezaposlenost in vzdrževale visoke mezde, eden glavnih vzrokov angleške krize. Dela se mnogo premalo in po previsoki ceni. Drugi glavni vzrok tiči gotovo v mednarodni situaciji. Politične normalnosti še ni in tako ogromno tržišče, kakoršno je rusko, je skoraj še vedno docela zaprto. Nasvetov za rešitev krize je polno in Lloyd George pridiguje delavskim masam, naj se povrnejo k obdelovanju zemlje. Drugi nasvetujejo izseljevanje v kolonije in dominione. Angleški delavci pa niso pripravljeni ne za ene ne za druge nasvete in Baldwin pa z njim drugi državniki si bodo še dolgo lomili glave, da bi rešili delavsko krizo. Glavna pomoč proti nji tiči pač le v zopetni ureditvi svetovnega gospodarstva, toda mogoče je, da se Anglija sploh ne vrne več v novo svetovno gospodarstvo s svojim predvojnim obsegom.

—g **Svobodni izvoz zemljedelskih produktov** je dovolila moskovska vlada in sicer za dobo enega leta. Izvažati se sme krompir, sadje, zelenjava, mlečni izdelki in drugo.

—g **Stanje živine na Francoskem.** Na Francoskem je po uradnih podatkih 2 milijona 859.400 konj, 279 640 oslov, 192 930 mul, 14,024.960 govedi, 10.171 520 ovac, 1.376.510 koz in 5,801.803 prašičev. Francija ima letos v primeri z 1913. mani 474.715 konj, 1.113.267 govedi, 604.227 ovac in 1,726.893 prašičev.

—g *Dobave.* Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. septembra t. l. ponudbe za dobavo okenskih, šivalnih in špecijalnih jermenov, za dobavo pokrovov iz sive litine, za dobavo martinovega jekla, za dobavo 210 kož raznega usnja ter za dobavo raznih vijakov. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije.

→ **Angleška industrija umetne svile.** Iz Londona poročajo, da namerava skupina angleških in holandskih industrijalcev ustanoviti družbo, ki zgradi v Angliji novo tovarno za izdelovanje umetne svile. Kapitala (akcij in obligacij) bo en milijon Lstr.

To in ono

Nemke kade

Zveza nasprotnikov tobaka v Berlinu je ugotovila, da Nemke pokadijo najmanj 20% domačega pridelka cigaret, to je na leto 5 milijard cigaret. Vrše se razprave o tem in v Lipskem je bilo pred kratkim zborovanje, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki pozivlja razsodne ženske, ki ne kade, na boj proti kadilni strasti svojih sodružic. Zveza zahteva dalje, da bi se prepovedala raba tobaka v javnih lokalih, v vlakih in bolnicah. Sedanje stanje stvari pomeni epidemično barbarstvo.

Prof. Hofstätter je napisal brošuro, v kateri izvaja, da srečna ženska ne kadi nikdar. Po njegovem mnenju se ženske privadijo tobaku največkrat vsled nesrečne ljubezni ali vsled drugače razburljivega življenja. Često se hočejo kazati s tem neodvisne in svobodne. Vpliv nikotina na ženski organizem je mnogo hujši kakor na moško telo. Koža kadilke izgubi kmalu svojo naravno svežost in porumeni, živahnost očesa se izgubi in ustnice izgubijo svoj rožnati kolorit. Tudi na materinski organizem vpliva tobak najškodljivejše. Mnogo kadilk je med dijakinjami, učiteljicami, doktoricami, umetnicami, slikaricami in pijanistkami.

Ljubavna tragedija v Metkoviću

Pred dnevi se je v Metkoviću v Dalmaciji odigrala grozna ljubavna drama, čije podrobnosti v nastopnem prinašamo.

40letna vdova Andja Vučević je bila po smrti svojega moža zaposlena kot kuharica pri finančni straži. Tu se je seznanila s 30letnim finančnim podpreglednikom Ivanom Pucarjem. Med obema se je razvilo intimno ljubavno razmerje, ki je trajalo dalje časa. Oba ljubimca sta se sestajala v okolici Metkoviča do same reke Neretve. Za sestanek sta se dogovorila na čuden način. Običajno je on na okno svoje sobe na finančni stanici postavil dve ali tri prazne steklenice. Dve steklenici sta značili, da se sestaneta na enem, tri pa na drugem, preje dogovorjenem mestu. To ljubavno razmerje je trajalo več mesecev, dokler se ni mladi financar zaljubil v mladenko Stano Nanković iz Metkovića ter se ž njo zaročil. V kratkem bi se imela poročiti.

Vdova Andja je vedela, da se je Pucar zaročil z mladenko in da se če ž njo poročiti, vendar jo to ni motilo, da bi ž njim ne nadaljevala ljubavnega razmerja. Vdova ga je ljubila in ležeče ji je bilo predvsem na tem, da ga čim dalje obdrži za sebe. Sicer je bila tolerantna napram ljubavi Pucarja do njegove zaročenke, ko pa se je približaval dan poroke, je postajala vsaki dan bolj otožna. Vedela je, da čim ga Stana povede pred oltar, je on za njo izgubljen. Ta zavest jo je silno motila ter trgala njeno srce. Iz ljubosumnosti se je v njej rodila misel do zločina. Sklenila je, da če ne bo njen, tudi ne bo last druge.

Pred dnevi je Pucar na oknu zopet postavil dve steklenici, kar je bilo za vdovo znak, da se sestaneta na kraju Gjumberković. Želja po osveti v njej je že dozorela in sklenila je, da to pot izvrši grozni načrt. Pred odhodom na sestanek je vzela s seboj ostro nabrušen nož. Na domenjenem mestu sta se na to oba ljubimca sestala ter ostala tam pozno v jutro. Izmučen vsled prečute noči je Pucar proti jutru zaspal. Na ta trenotek je čakala vdova, da izvrši svoj zločin. Med tem ko je Pucar mirno spal, mu je porinila nož v trebuh in prsa. Nesrečnež je bil takoj mrtev.

Da prikrije svoje krvavo dejanje, je zagrabila vdova truplo za noge in je vlekla proti obali, hoteč je vreči v Neretvo. Ker je bila reka zelo daleč, se je utrudila ter je na to truplo skrila pod neko smreko. Nato je pričel premišljati, kako prikrije zločin odnosno odvrne sum od sebe. S trupla umorjenega je snela pas, se odstranila od mesta zločina ter zvezala sebi noge. Nato se je z nožem nalahko sunila v trebuh ter prerezala žilo na levi roki. Nož je zakopala pod seboj. Drugega dne opoldne so jo našli ranjena in ležečo v krvi. Prispeli komisiji je vdova izjavila, da ji je pokojni zvezal noge ter jo napadel z nožem, nato pa je sam izvršil samomor. Izpoved vdove se je zdela kriminalnim organom sumljiva in so jo začeli ostro zasliševati. Tekom zasliševanja je vdova priznala svoj zločin. Truplo nesrečnega financarja, ki je Slovenec, je bilo pokopano, vdovo pa so zaprli.

Krepki odgovori

Ko je Filip II. leta 1586. poslal k papežu Sikstu V. svojega odposlanca, da mu izreče v njegovem imenu čestitke k izvolitvi, je bil papež, ko je zagledal mladega človeka pred seboj, precej nevoljen in je rekel: »Vaš gospod očividno nima preveč ljudi, ker mi pošlje poslanca brez brade.« Sledil je odgovor: »Ako bi bil moj gospodar vedel, da gre Vaši Svetosti samo za brado, bi bil vam poslal kozla in ne plemenitaša.« Papež se je obrnil, plemenitaš pa tudi in konec je bilo razgovora.

K vojvodi Ferdinandu Brunsviškemu je prišel tekom 7letne vojne neki alhimist, ki se mu je ponudil, da bo železo v zlato izpreminjal. Nadvojvoda mu je odgovoril, da tega ne dopusti, ker železo potrebuje za borbo proti Francozom, z zlatom pa ga preskrbuje Anglija. Ako pa hoče miši in podgane spreminjati v teleta in vole, potem pa ga srčno pozdravlja, kajti miši in podgane žrejo in praznijo skladišča, teleta in vole pa bi vedno rabil.

Kralja Henrika I. je na potovanju skozi neko malo mesto pozdravila deputacija. Načelnik je pričel govoriti, pa se je vmes oglasil v bližini stoječ osel in je tako tulil, da kralj govornika ni prav nič razumel. Načelnik je povzdignil svoj glas, toda kralj mu je rekel: »Gospodje, govorite drug za drugim, kajti drugače ne razumem nobenega!«

O strupenih plinih

Ameriški vojaški zdravnik dr. Edvard Vedder je napisal po svojih izkušnjah v svetovni vojni sestavek o učinkovanju različnih strupenih plinov in o vporabi istih v vojni. Začetkom bojev s plini je prednjačila Nemčija pred zavezniki, toda koncem vojne je presegala Amerika vse druge dežele v izdelovanju strupenih plinov. Glavni sedež izdelovanja je bil v Egevoodu, kjer se je napravilo na dan 80 ton klorovega plina. Končno se je v tem kraju izdelalo na mesec 900 ton plina, ki so ga imenovali po čudnem gorčičnem duhu. 1050 ton fosgena, 1500 ton klorpikrina, 1500 ton klorovega plina itd. Klorov plin je bil prvi v svetovni vojni vporabljeni strupeni plin. Drugi pa so se izkazali za učinkovitejše. Gorčičin plin so vporabljali Nemci proti angleškim četam pri Ypernu. Francozi so ga imenovali po tem kraju in ga smatrali za najhujši strupeni plin, ki je prišel v veliki vojni v porabo. Zelo nevaren je bil plin »Lewisit«, imenovan po iznajditelju Levisu. Mož, težak 70 kg, umrje, ako pride na njegovo kožo 1,4 cm lewisita. V moderni morski vojni se strupeni plini niso uporabljali. Vse stranke so se strašile pred uvedbo tega sredstva za ladije. Mornariški zdravnik pa mora biti pripravljen za bodočnost, da bo tudi po brodovih v prihodnje divjal strupeni plin.

Od 181.000 zastrupljeni v angleški armadi je dalo smrtnih slučajev 6000. Trajno poškodbo težkega ali lažjega značaja je dobilo 12% zastrupljencev. Skupno število zastrupljenj s plini pri Nemčiji, Franciji in Ameriki je znašalo okoli 507.000. Skupno število čet za plinov boj izkazuje 15.000 moštva. Ameriški zdravnik meni, da vojna s plini ni nič strašnejša in bolj nečloveška kakor druge oblike bojevanja, toda učinkovitejša je kot druge vojne oblike in raditega tudi nikdar več ne izgine.

VI BODETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

trajs kakor štirje pari drugih ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah

* **20.000 filmskih akterjev v Los Angelosu.** Iz Newyorka poročajo, da se v Los Angelosu izdela 84% filmskega repertoirja in da deluje tam okoli 20.000 akterjev. Na leto se izdela v Los Angelosu 75 milijonov čevljev pozitivnih filmov, ne vštevši ogromnega števila negativnih. Vrednost kinematografične produkcije v Los Angelosu se cenі na leto na 160 milijonov dolarjev, investiranega kapitala je v tej industriji 30 milijonov dolarjev.

* **Odsvetoval operacijo.** Pred meseci je prišel v Monakovo neki krčmar iz Zankenhausna, da se da operirati na želodcu. Tam pa ga je pregovoril neki A. Tausend, že star mož, ki je bil znan, da zdravi ljudi in je imelo navadno ljudstvo vanj veliko zaupanje, da je šel domov in se je podvrgel njegovemu zdravljenju. Ta ljudski zdravnik mu je ukazal piti čaj, dajal mu je neke kapljice in še druga zdravila, kar je kmetu pomagalo tako da ga je želodec vedno bolj bolel. Nekega dne je umrl. Sodnija je prijela »zdravnika« Tausenda, ki je pri razpravi trdil, da že 50 let zdravi ljudi in so mu jih pošiljali celo zdravniki, ki jih sami niso mogli ozdraviti. Zdravnški strokovnjak je ugotovil, da bi bil krčmar operacijo po človeški sodbi prav lahko dobro prestal in ako bi se bila izvršila takrat, ko je prišel v Monakovo, bi mož lahko še dalje živel. Tausend je obsojen na tri mesece zapora. Tako ljudje še povsodi zaupajo mazačem, dasi je marsikdo to že plačal s svojim življenjem.

* **Uniforme v Nemčiji zopet dovoljene.** Državni predsednik Hindenburg je ukinil po umoru Erzbergerja izdano odredbo, s katero se prepoveduje nošnja starih uniform. Te uniforme so dovoljene pri društvenih prireditvah, pogrebih društvenih članov in raznih patrijotičnih slovesnostih. »Vorwärts« označuje ukinjenje te prepovedi kot izzivanje državnega zbora in vseh republikancev v Nemčiji.

Darujmo za sokolski Tábor!

Premog, drva, oglje, briketi, koks

ILIRIJA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Kupujem bukove šume

nedaleko od želj. pruge, preko 30 cm debljine. Ponude sa tačnom naznakom količine, položaja i cene poslati na:

Poštanski pretinac 47, Sušak. 3465

Posrednicima plaćam 1% provizije!

Žagovodja

na večjo električno žago, zmožen vseh popravil polnojarmenika z večletno prakso se sprejme. —

Ponudbe na: 3427

Franc Dolenc, lesna industrija, Skofja Loka.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zajamčeno iz čiste volne 173-L

čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,

Palackého třída 12.

Vzorci gratis in franko. Iste tudi privatne.

Hrana

Buffet uniJe «Dvorec» priporoča okusen obed in večerjo za 15 Din dnevno. 165/L

Iščem lokal

za trgovino s stanovanjem v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Trgovina/3439»

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBSER, Ljubljana, Valvazorjev trg. 167/L

Pouk jezikov

francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine, srbohrvaščine v tečajih in privatnih urah po Berlitzevi metodi. — Vpisovanje: Beethovnova ulica 7, pritličje, od ½6. do ½ 7. — Jeras. 3474

Večje število

v sredini mesta Ljubljane ležečih poslovnih prostorov, primernih za pisarne, prodajalne, skladišča — se odda gd 15. decembra t. l. naprej. — Naslov pove uprava «Sl. Naroda». 3460

Trg. pomočniki

se sprejmejo takoj ali po šestih tednih, in sicer: dva mešane stroke z dobro predvojno prakso, simpatičnega nastopa in 1 izučen v čevljarskih potrebščinah (orodju in drobnariji). — Navesti reference kje služboval. Ponudbe po možnosti s sliko in zahtevo plače na upravo «Slov. Naroda» pod «Sela/174/L».

Opr[illegible]no sobo

ali prazno s souporabo kuhinje išče miren zakonski par brez otrok. — Dopisi pod «Mir/3428» na upravo «Slov. Nar.».

Mlad kubar

išče službo v večjem hotelu v mestu. — Dopisi pod «Kuhar/3472» na upravo «Slov. Naroda».

Mlad učitelj

(reduciran) išče primerne službe. — Oglasi na: Šuler, Brezje, Begunje pri Cerknici. 3473

Prodajalka

izurjena v mešani stroki — išče službo na deželi, kjer bi imela stanovanje in hrano v hiši. — Dopisi pod Prodajalka/3469 na upravo «Slov. Nar.».

Ključavničarski pomočnik

(mlajša moč) izurjen in zanesljiv, zaposlen v večji tovarni — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Dopisi pod «Dobra moč 3470» na upravo «Slov. Naroda».

Gospodična

išče službe v Ljubljani; najraje kot pomagalka v trgovini; vajena vsakega dela ter nekoliko tudi šivanja, kjer bi imela tudi stanovanje in hrano. — Nastop 1. oktobra. — Naslov pove uprava «Sl. Naroda». 3467

Posojila

20 do 25.000 Din išče trgovec v svrho nakupa blaga. Obresti plača po dogovoru. — Dopisi pod «Trgovina z mešanim blagom/3468» na upravo «Slov. Naroda».

KREIRANO V PARIZU 3464

Les Tissus A·G·B

odlikovano po svoji kvaliteti, dobrem okusu in zmernih cenah. Zahtevajte jih povsod! — Prodaja na debelo:

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

Kupujte srečke za „Sokolski Tabor“!!!

Oružje, municija za lov

najglasovitijih njemačkih, belgijskih, španjolskih, talijanskih i. t. d. tvornica, stalno i u velikim količinama na stovarištu. Za sve naše oružje dajemo potpunu garanciju! Trgovci i lovačka društva imadu velik popust! Tražite cijenike, koje šaljem franko!

166/L

Prva jugoslavenska veletrgovina oružja i municije

S. Kečonda -- Zagreb, Preradovićev trg broj 1.

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. — Za inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.